

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ВСТУП ДО ФАХУ

**Методичні рекомендації
до виконання лабораторних робіт
і практичних занять
для здобувачів вищої освіти
спеціальності G20 "Видавництво та поліграфія"
освітньої програми "Технології електронних
мультимедійних видань"
першого (бакалаврського) рівня**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2025**

УДК 655(072.034)

B85

Укладачі: О. І. Пушкар

Т. О. Свічко

Затверджено на засіданні кафедри мультимедійних систем і технологій.
Протокол № 1 від 28.08.2024 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Вступ до фаху [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до виконання лабораторних робіт і практичних занять для здобувачів вищої освіти спеціальності G20 "Видавництво та поліграфія" освітньої програми "Технології електронних мультимедійних видань" першого (бакалаврського) рівня / уклад. О. І. Пушкар, Т. О. Свічко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2025. – 69 с.

Подано завдання для лабораторних і практичних робіт, що полягають у формуванні теоретичних знань, практичних умінь і навичок, необхідних для успішного засвоєння компетентностей зі спеціальності.

Рекомендовано для здобувачів вищої освіти спеціальності G20 "Видавництво та поліграфія" освітньої програми "Технології електронних мультимедійних видань" першого (бакалаврського) рівня.

УДК 655(072.034)

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2025

Вступ

Вивчення навчальної дисципліни "Вступ до фаху" має цілеспрямований характер, що виявляється в забезпеченні здобувачів вищої освіти необхідними знаннями та навичками для ефективного опанування предметної області. Навчальна дисципліна є основою для адаптації здобувачів вищої освіти до освітнього процесу у вищому навчальному закладі, сприяє формуванню організаційно-когнітивних компетентностей, розвиває вміння самостійно працювати з навчальними матеріалами та використовувати сучасні методики навчання.

У процесі вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти здобувають базові знання про спеціальність, засвоюють принципи організації освітнього процесу та оволодівають основами роботи з інструментальними засобами, необхідними для подальшого професійного розвитку. Програма навчальної дисципліни, розроблена відповідно до стандартів вищої освіти для підготовки бакалаврів, ураховує сучасні підходи до організації освітнього процесу, зокрема накопичувальну бально-рейтингову систему, що сприяє ефективному засвоєнню матеріалу та формуванню необхідних навичок для майбутньої професійної діяльності.

Мета поданих лабораторних робіт та практичних завдань полягає у формуванні теоретичних знань, практичних вмінь та навичок щодо засвоєння компетентностей спеціальності.

Останніми роками розвиток інформаційних технологій суттєво вплинув на освітній процес у сфері видавничої справи та поліграфії. Упровадження цифрових технологій змінило підходи до організації навчання, підготовки та опрацювання навчальних матеріалів. Сучасні здобувачі вищої освіти активно використовують електронні ресурси, мультимедійні засоби та онлайн-платформи, що дозволяє значно підвищити ефективність навчання. Отже, особливого значення набуває вміння працювати з інструментальними засобами навчання, а також розвивати навички самостійного опрацювання матеріалу та організації власного освітнього процесу.

Навчальна дисципліна "Вступ до фаху" є обов'язковим освітнім компонентом для здобувачів вищої освіти спеціальності G20 "Видавництво та поліграфія" освітньої програми "Технології електронних мультимедійних видань" першого (бакалаврського) рівня. Навчальну дисципліну спрямовано на формування в здобувачів вищої освіти базових знань про

спеціальність, засвоєння методик організації освітнього процесу та розвиток компетентностей, необхідних для ефективного навчання у закладах вищої освіти.

Мета навчальної дисципліни – надання здобувачам вищої освіти теоретичних знань і практичних навичок, що забезпечують успішне опанування предметної області та організацію освітнього процесу.

Завдання навчальної дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти вмінь самостійно працювати з навчальними матеріалами, використовувати сучасні інформаційні технології у навчанні, а також розвиток організаційно-когнітивних компетентностей, необхідних для навчання у вищій школі.

Предмет навчальної дисципліни – це процес організації навчальної діяльності здобувачів вищої освіти спеціальності G20 "Видавництво та поліграфія" із застосуванням інструментальних засобів опанування компетентностей освітньої програми.

З урахуванням важливості навчальної дисципліни для подальшого навчання та професійного розвитку, значну увагу приділяють самостійній роботі здобувачів вищої освіти, що дозволяє їм ефективно засвоювати навчальний матеріал та розвивати необхідні компетентності. Це сприяє не лише адаптації до освітнього процесу у вищому навчальному закладі, а й формуванню фундаментальних навичок для подальшої професійної діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має набути компетентностей та отримати результати навчання, подані у табл. 1.

Таблиця 1

**Компетентності та результати навчання
за навчальною дисципліною**

Результати навчання	Компетентності
1	2
ПР01	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4
ПР02	ЗК11
ПР04	ЗК11

1	2
ПР05	ЗК2, ЗК3, ЗК4
ПР18	ЗК11
ПР24	ЗК11

Примітка.

ПР01. Застосовувати теорії та методи математики, фізики, хімії, інженерних наук, економіки для розв'язання складних задач і практичних проблем видавництва і поліграфії.

ПР02. Знаходити, оцінювати й використовувати інформацію з різних джерел, необхідну для розв'язання теоретичних і практичних задач видавництва і поліграфії.

ПР04. Організовувати свою діяльність для роботи автономно та в команді.

ПР05. Застосовувати ефективні форми професійної та міжособистісної комунікації в колективі для виконання завдань у професійній діяльності.

ПР18. Створювати та опрацьовувати 2D- та 3D-графіку, анімацію та інтерактивне відео.

ПР24. Здійснювати оброблення відео- та аудіоінформації.

ЗК1. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Здатність ухвалювати обґрунтовані рішення.

ЗК11. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких проявів недоброчесності.

Лабораторна робота 1

Головні засади організації освітнього процесу в університеті

Мета роботи – ознайомлення із принциповими положеннями організації освітнього процесу в університеті.

Ця навчальна тема сприяє формуванню таких **компетентностей**, відповідно до Національної рамки кваліфікації:

знання:

ознайомлення із принциповими положеннями організації освітнього процесу в університеті;

уміння:

розрізняти види навчальних занять в університеті;

враховувати особливості здійснення освітнього процесу в університеті для ефективної організації навчальної діяльності здобувача вищої освіти;

комунікації:

здійснення ефективного планування власної освітньої діяльності та вільного часу здобувача вищої освіти;

автономність і відповідальність:

обґрунтування вибору власної програми навчання, враховуючи чинні норми та правила.

Хід роботи

1. Ознайомлення із принциповими положеннями організації освітнього процесу в університеті.

1.1. Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця (далі – університет) – автономний і самоврядний заклад вищої освіти зі статусом національного.

1.2. Положення про організацію освітнього процесу у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця (нова редакція) (далі – положення) є основним нормативним документом, що регламентує організацію та провадження освітньої діяльності в університеті і розроблений відповідно до Закону України "Про вищу освіту", з урахуванням вимог Законів України "Про освіту", "Про професійний

розвиток працівників" та інших Законів України, Указів Президента України, актів Кабінету Міністрів України, Статуту університету, стратегії розвитку університету, інших нормативноправових актів у сфері вищої освіти, зайнятості та соціально-трудова відносин, а також рекомендацій і стандартів, визначених документами, що використовують в єдиному європейському освітньому просторі країнами, які беруть участь у Болонському процесі і визнані Україною.

2. Аналіз особливостей здійснення навчальної діяльності в університеті.

Освітній процес в університеті здійснюють за такими формами:

- 1) навчальні заняття;
- 2) самостійна робота;
- 3) практична підготовка;
- 4) контрольні заходи.

Основними видами навчальних занять в університеті є:

- 1) лекція;
- 2) лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття;
- 3) консультація.

Університет має право встановлювати інші форми освітнього процесу і види навчальних занять (тренінг, круглий стіл тощо) залежно від потреби, за рішенням кафедри.

Лекція – це логічно вивершене, науково обґрунтоване і систематизоване викладення певного наукового або науково-методичного питання, ілюстрований, за необхідності, засобами наочності та демонстрацією дослідів. Вона покликана формувати у здобувачів вищої освіти основи знань з певної наукової галузі, а також визначати напрям, основний зміст і характер усіх інших видів навчальних занять та самостійної роботи здобувачів вищої освіти з відповідної навчальної дисципліни.

Лекційні заняття проводять у відповідно обладнаних приміщеннях – навчальних аудиторіях – для однієї або більше академічних груп здобувачів вищої освіти. У разі здобуття освіти за дистанційною формою або за використання дистанційних технологій навчання – лекційні заняття проводять в режимі онлайн систем відеоконференцій: ZOOM, eduMEET, GoogleMeet, Skype тощо.

Лекційні потоки, як правило, формують зі здобувачів вищої освіти певного академічного курсу. У необхідних випадках декілька лекційних потоків можуть об'єднувати в один або, навпаки, великі потоки можуть

бути поділені на менші. Лекції читають досвідчені викладачі, а саме: професори і доценти, а також, в окремих випадках, інші висококваліфіковані фахівці, які мають значний досвід наукової, науково-методичної та практичної діяльності. Лектор повинен мати широкий науковий світогляд, ґрунтовні знання і практичний досвід у відповідній галузі, вміти системно, аргументовано, на належному науковому, педагогічному і методичному рівні передавати відповідну навчальну інформацію. Лектор, який читає курс лекцій, зобов'язаний перед початком навчального року, на який заплановане викладання навчальної дисципліни, підготувати робочу програму навчальної дисципліни, робочий план (технологічну карту) навчальної дисципліни, конспект лекцій, завдання для практичних (лабораторних) занять, самостійної роботи тощо.

Лекція, як правило, має такі елементи:

вступ, де подаються мотивація навчання, чітке формулювання теми лекції і постановка завдання;

викладення в логічній послідовності окремих частин лекції;

висновки, що дають можливість осмислити лекцію в цілому і виділити основну ідею;

конкретне завдання для самостійної роботи;

відповіді на запитання.

Кількість балів, отримані здобувачами вищої освіти за роботу на лекційних заняттях, визначені у робочій програмі навчальної дисципліни, включають до поточного контролю відповідної навчальної дисципліни.

Лабораторні заняття – це вид навчального заняття, на якому здобувач вищої освіти під керівництвом викладача особисто проводить експерименти чи дослідження у спеціально обладнаних навчальних лабораторіях з використанням устаткування, пристосованого до умов освітнього процесу. В окремих випадках лабораторні заняття можуть проводити в умовах реального професійного середовища. У разі здобуття вищої освіти за дистанційною формою або за використання дистанційних технологій навчання – лабораторні заняття проводять у режимі онлайн систем відеоконференції: ZOOM, eduMEET, GoogleMeet, Skype тощо.

Основною метою лабораторного заняття є практичне підтвердження окремих теоретичних положень певної навчальної дисципліни, набуття практичних вмінь і навичок роботи з лабораторним устаткуванням,

обладнанням, комп'ютерною технікою, методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі.

Лабораторне заняття складається з таких етапів:

організаційного – постановки мети й актуалізації знань, відповіді на питання;

інструктажу, виконання лабораторної роботи;

оцінювання та оформлення результатів спостереження;

письмового чи усного звіту здобувача вищої освіти про виконання завдання;

визначення домашнього завдання.

Науково-педагогічні працівники, яким доручено проводити лабораторні заняття, зобов'язані перед початком відповідного семестру провести консультації з лектором.

Практичні заняття – це вид навчального заняття, на якому викладач організує детальний розгляд здобувачами вищої освіти окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує вміння та навички їхнього практичного застосування шляхом індивідуального виконання здобувачем вищої освіти відповідно сформульованих завдань.

Основна мета практичного заняття – це розширення, поглиблення й деталізація теоретичних знань, одержаних здобувачами вищої освіти на лекціях і в процесі самостійної роботи, спрямування їх на підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, формування вмінь і навичок, розвиток наукового мислення та усного мовлення здобувачів вищої освіти. Обсяг, перелік тем і зміст практичних занять визначені робочою програмою навчальної дисципліни відповідно до вимог освітньої програми.

Семінарські заняття – це форма навчального заняття, за якою викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких здобувачі вищої освіти готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань. Семінарські заняття можуть бути проведені у формі бесіди, рецензування та обговорення рефератів і доповідей, дискусій тощо з метою сприяння розвитку творчої самостійності здобувачів вищої освіти, поглиблювання їхнього інтересу до науки і наукових досліджень, розвитку культури мовлення, вмінь та навичок публічного виступу, участі в дискусії.

Семінарське заняття складається з таких етапів:

організаційного – повідомлення теми, мети і завдань семінарського заняття, створення робочої атмосфери для проведення заняття та інше;

обговорення проблем, винесених на семінарське заняття;

діагностики правильності засвоєння здобувачами вищої освіти знань, підведення підсумків, організації позааудиторної самостійної роботи. Науково-педагогічні працівники, яким доручено проводити семінарські заняття, зобов'язані перед початком відповідного семестру провести консультації з лектором.

Індивідуальне заняття – це вид навчального заняття, яке проводять з окремими здобувачами вищої освіти з метою підвищення рівня їхньої підготовки і сприяння розкриттю їхніх індивідуальних творчих здібностей. Індивідуальні заняття проводять, як правило, у час поза основним розкладом, за окремим графіком, складеним викладачем і затвердженим завідувачем кафедри з урахуванням потреб і можливостей здобувачів вищої освіти.

Індивідуальні заняття на молодших курсах спрямовують здебільшого на поглиблення вивчення здобувачами вищої освіти окремих навчальних дисциплін, на старших курсах вони мають науково-дослідний характер і передбачають безпосередню участь здобувачів вищої освіти у виконанні наукових досліджень та інших творчих завдань.

Види індивідуальних навчальних занять, їхній обсяг, форми і методи проведення визначає викладач за погодженням з гарантом освітньої програми і затверджує завідувач кафедри.

Консультація – це вид навчального заняття, на якому здобувач вищої освіти отримує відповіді від науково-педагогічного працівника на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень та аспектів їхнього практичного застосування або здобуває чи розвиває певні компетентності, наявність яких вимагає освітня програма, за якою він навчається.

Консультація може бути індивідуальною або проводиться для групи (поток) здобувачів вищої освіти залежно від того, чи консультиує науково-педагогічний працівник здобувачів вищої освіти з питань, пов'язаних із виконанням індивідуальних завдань (курсове, дипломне проєкування, розрахунковографічні роботи, реферати тощо), чи з теоретичних питань навчальної дисципліни або певних аспектів їхнього практичного застосування.

Самостійна робота – це одна з основних форм організації освітнього процесу, за якої здобувач вищої освіти самостійно набуває або поглиблює відповідні знання, навички та вміння, що передбачені очіку-

ваними програмними результатами навчання з конкретної компоненти освітньої програми.

Обсяг і зміст самостійної роботи визначає освітня програма, навчальний план та робоча програма навчальної дисципліни, методичні матеріали, завдання, вказівки та ін.

Існують такі види самостійної роботи здобувачів вищої освіти за цільовим призначенням:

1. Вивчення нового матеріалу: читання та конспектування літературних джерел інформації; перегляд відеозаписів; прослуховування аудіолекцій; інші види роботи.

2. Поглиблене вивчення матеріалу: підготовка до контрольних, практичних, лабораторних робіт, колоквиумів, семінарів; виконання типових задач; інші види роботи.

3. Вивчення матеріалу з використанням елементів творчості: проведення лабораторних робіт з елементами творчості; розв'язання нестандартних задач; виконання розрахунково-графічних робіт і курсових робіт (проектів); участь у ділових іграх і в розборі проблемних ситуацій; написання есе, рефератів і доповідей із заданої теми; інші види роботи.

4. Удосконалення теоретичних знань і практичних навичок в умовах виробництва: навчальні практикуми, робота на філіях кафедр; усі види практик; дипломне проектування; інші види роботи.

Самостійну роботу щодо засвоєння навчального матеріалу з конкретної навчальної дисципліни здобувач вищої освіти виконує у "домашніх" умовах, а також у бібліотеці, навчальних лабораторіях, комп'ютерних класах університету та інших установах та організаціях.

Під час організації самостійної роботи здобувача вищої освіти з використанням складного обладнання або устаткування, складних систем доступу до інформації (комп'ютерних баз даних, систем автоматизованого проектування тощо) передбачено можливість отримання необхідної консультації або допомоги з боку викладача або фахівця підприємства, організації.

Самостійна робота здобувача вищої освіти забезпечена системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни або окремої теми: це підручники, навчальні посібники, методичні матеріали, курси лекцій, практикуми, навчально-лабораторне обладнання, електронно-обчислювальна техніка тощо.

Науково-дослідна робота – це форма організації наукової та дослідної роботи здобувачів вищої освіти, за якої їх залучають до активної самостійної (або під керуванням викладача) науково-дослідної діяльності для формування наукового світогляду, розвитку науково-дослідних умінь, навичок творчого вирішення практичних завдань; це форма сприяння молодим дослідникам в опануванні методології та методів наукового пошуку.

Науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти в університеті відбувається за трьома основними напрямками:

науково-дослідна робота у освітньому процесі;

науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти у позанавчальний час;

науково-організаційні заходи – конференції, конкурси, олімпіади та ін.

Виконання науково-дослідної роботи під час вивчення навчальних дисциплін відбувається за умов оптимального співвідношення репродуктивних і творчих завдань, індивідуальних і колективних форм організації процесу навчання, максимального насичення занять ситуаціями спільної творчої діяльності.

Науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти у позанавчальний час є ефективним засобом об'єктивного вияву обдарованої молоді, реалізації її творчих здібностей, стимулювання потреби у творчому оволодінні знаннями, активізації навчально-пізнавальної діяльності.

Індивідуальне завдання – має на меті поглиблення, узагальнення і закріплення знань, які здобувачі вищої освіти одержують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

Зміст індивідуального завдання – це завершена теоретична або практична робота в межах освітньої компоненти, яку виконують на основі знань, умінь і навичок, набутих у процесі лекційних, семінарських, практичних та лабораторних занять, охоплює декілька тем або повністю навчальний курс у цілому.

До індивідуальних завдань належать есе, реферати, розрахункові, графічні, курсові та дипломні роботи (проєкти), дисертації тощо.

Методичні матеріали (рекомендації, тощо) з виконання індивідуального завдання розробляють на кафедрах. Індивідуальні завдання здобувач вищої освіти виконує самостійно під керуванням викладачів. Як правило, індивідуальні завдання виконує окремо кожний здобувач вищої освіти.

У тих випадках, коли завдання мають комплексний характер, до їхнього виконання можуть бути залучені декілька здобувачів вищої освіти, у тому числі ті, які навчаються в різних навчально-наукових інститутах чи факультетах і за різними освітніми програмами та спеціальностями.

Індивідуальні завдання в університеті виконують у терміни, передбачені навчальним планом та графіком освітнього процесу або робочою програмою відповідної навчальної дисципліни. Індивідуальне завдання з певної навчальної дисципліни є складовою структурною частиною навчальної дисципліни. Індивідуальне завдання оцінюють згідно з критеріями, визначеними в робочій програмі навчальної дисципліни.

Курсова робота (проект) – це одна (один) із видів індивідуальних завдань навчально-дослідницького, творчого або проектно-конструкторського характеру, яка (який) має на меті застосування знань з однієї або декількох навчальних дисциплін під час вирішення конкретного фахового завдання і набування вміння самостійно працювати з навчальною і науковою літературою, електронно-обчислювальною технікою, лабораторним обладнанням, використовуючи сучасні інформаційні засоби і технології.

Конкретну кількість курсових робіт (проектів) визначає освітня програма з певної спеціальності, але не більше однієї за семестр. Виконання курсового проекту, на відміну від курсової роботи, як правило, передбачає проведення технологічних розрахунків та обґрунтування на їхній основі технічного рішення, виконання конструкторських розробок, графічної частини тощо. Для здобувачів вищої освіти першого курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти курсові роботи (проекти) не заплановані.

Тематику курсових робіт (проектів) формує гарант освітньої програми та затверджує відповідна кафедра. Тематика повинна відповідати вимогам та спрямованості освітніх програм, бути актуальною і тісно пов'язаною із вирішенням практичних фахових завдань.

Обговорення тем курсових робіт (проектів) і призначення їхніх керівників здійснюють на засіданні кафедри (за поданням гаранта освітньої програми) перед початком відповідного навчального року.

Кваліфікаційна робота – це узагальнена назва роботи, на підставі якої проводять атестацію здобувача вищої освіти, з метою виявлення теоретичних і практичних знань, вміння їх застосовувати у процесі вирішення конкретних наукових, технічних, економічних, соціальних і виробничих завдань.

Кваліфікаційна робота може бути виконана у вигляді: дипломної роботи, дипломного проєкту, дисертації тощо і за своєю суттю є індивідуальним завданням науково-дослідницького, організаційного, технічного, творчого або проєктно-конструкторського характеру, яке здобувач вищої освіти виконує на завершальному етапі навчання.

Тематику дипломних робіт (проєктів) визначає гарант освітньої програми та погоджує випускова кафедра з урахуванням актуальних наукових і практичних питань у відповідній галузі. Здобувачеві вищої освіти надають право вибрати тему дипломної роботи (проєкту), визначену випусковою кафедрою, або запропонувати свою з обґрунтуванням доцільності її розроблення. У таких випадках перевагу надають темам, які безпосередньо пов'язані з місцем майбутньої професійної діяльності випускника.

Дистанційні технології навчання.

Дистанційні технології навчання є однією з форм індивідуалізації освітнього процесу, що ґрунтується на принципах відкритого навчання з широким використанням комп'ютерних навчальних програм різного призначення та створює за допомогою сучасних телекомунікацій інформаційне освітнє середовище для передачі вебресурсів навчальних дисциплін та взаємодії між учасниками освітнього процесу.

Дистанційні технології навчання передбачають здійснення взаємодії між учасниками освітнього процесу, які як асинхронно, так і синхронно в часі спираються на використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та інших засобів. Застосування технологій дистанційного навчання регулює "Положенням про організацію освітнього процесу із застосуванням технологій дистанційного навчання у ХНЕУ ім. С. Кузнеця".

Для забезпечення освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання в університеті використовують сайт персональних навчальних систем університету (<https://pns.hneu.edu.ua>), на якому розміщені вебресурси електронних курсів навчальних дисциплін (програм), які повинні відповідати обов'язковим вимогам та мати чітко визначену візуалізацію на сторінці навчальної дисципліни.

Персональна навчальна система (ПНС) є складовою освітнього процесу, має навчально-методичне призначення, її використовують для забезпечення освітньої діяльності здобувачів вищої освіти під час ауди-

торної та позааудиторної самостійної роботи і вважають одним із головних елементів інформаційно-освітнього середовища університету.

Персональні навчальні системи в університеті розробляють у вигляді електронних курсів інформаційної системи управління навчанням Moodle (LMS), що організована як сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця у комп'ютерній мережі "Інтернет", та додатково можуть бути створені в інших інформаційних системах.

Застосування ПНС ґрунтується на поєднанні очного та дистанційного навчання. ПНС можуть бути використані як засоби навчання для здобувачів вищої освіти очної (денної, вечірньої), заочної, дистанційної форм навчання, слухачів програм післядипломної освіти на всіх етапах освітньої діяльності під час вивчення навчальних дисциплін та практичної підготовки.

Основними функціями ПНС є:

- розвиток інформаційно-освітнього середовища університету, що полягає у створенні сукупності умов, які забезпечують якість самостійного навчання здобувачів вищої освіти через застосування системи електронних курсів, засобів та ресурсів, що сприяють структуруванню, представленню, збереженню і передачі змісту освіти; побудові системи інтенсивних зв'язків між учасниками освітнього процесу;
- оптимізація освітнього процесу, яка передбачає використання комплексу електронних курсів, засобів і ресурсів, що дозволяє автоматизувати формування навчально-методичного забезпечення, здійснювати організацію, регулювання та контроль самостійної роботи здобувачів вищої освіти як складової освітнього процесу;
- організаційно-методична підтримка самостійної роботи здобувачів вищої освіти, яка полягає у розробленій методичних, дидактичних, інструктивних матеріалів, їхньому структуруванні та викладенні таким чином, що самостійна робота здобувачів вищої освіти стає цілеспрямованою, послідовною, керованою і надає їм можливість формувати, закріплювати, поглиблювати й систематизувати отримані під час навчальних занять знання та вміння, здійснювати самопідготовку й самоконтроль опанування навчальною дисципліною;
- створення умов для персоналізації та індивідуалізації навчання здобувачів вищої освіти, що передбачає можливість будувати здобувачам вищої освіти власну траєкторію навчання з урахуванням індивідуальних особливостей, особистісних якостей, освітніх потреб і мотивів, рівня власних прагнень щодо результатів навчання.

Лабораторна робота 2

Підготовка текстової частини презентації (MS PowerPoint) відповідно до зібраної інформації. Основи форматування тексту

Мета роботи – оволодіння навичками створення та форматування текстової частини презентації за допомогою MS PowerPoint. Здобувачам вищої освіти потрібно правильно організувати інформацію, підкреслити основні моменти та забезпечити відповідну візуалізацію для легкого сприйняття аудиторією.

Допоміжний теоретичний матеріал

I. Теоретична частина

1. Презентація як форма подання інформації.

Презентація є одним із основних інструментів візуального подання інформації в академічному та бізнес-середовищі. Вона дозволяє організувати матеріал у вигляді послідовних слайдів, кожен з яких містить головні ідеї та елементи, що допомагають візуалізувати тези.

2. Вимоги до текстової частини презентації:

- **Структурованість і логіка викладення:** Текст повинен бути чітким, логічно побудованим і зрозумілим для цільової аудиторії.

- **Виокремлення ключових елементів.** Важливо виокремити ключові моменти тексту, наприклад, використовуючи жирний шрифт, кольори чи підкреслення.

- **Гарнітури шрифтів.** Для заголовків та основного тексту треба підібрати різні шрифти, але не більше трьох типів на одній презентації, щоб не створювати візуальний хаос. Для заголовків підійде більш виразний шрифт, а для основного тексту – простий і читабельний.

3. Основи форматування тексту:

- **Вибір шрифтів.** Використовувати не більше трьох гарнітур шрифтів. Найпоширеніші – Arial, Times New Roman, Calibri.

- **Розмір шрифту.** Розмір заголовків повинен бути більший за основний текст, щоб зберегти ієрархію. Стандартний розмір шрифтів для основного тексту – 24 – 28 пт, для заголовків – 32 пт і більше.

- **Кольорові акценти.** Для виділення важливих моментів презентації рекомендовано використовувати кольори, але слід уникати занадто яскравих або контрастних кольорів, що можуть відволікати увагу.

- **Інтервал та відступи.** Рекомендовано використовувати стандартні відступи та інтервали між абзацами для зручного сприйняття інформації.

4. Композиція та розташування тексту.

- **Цілісність композиції.** Текст та інші елементи презентації (ілюстрації, графіки) повинні бути гармонійно розташовані на слайді. Важливо не перенавантажувати слайд інформацією, аби глядач міг легко сприймати матеріал.

- **Використання списків та маркерів.** Для підвищення зручності сприйняття інформації слід використовувати списки з маркерами або номерами. Вони допомагають систематизувати інформацію та роблять її більш зрозумілою.

II. Практична частина

1. Підготовка тексту для презентації.

Здобувачам вищої освіти необхідно підготувати текст для слайдів презентації на основі зібраної інформації. Для цього слід розставити акценти на основних положеннях та використовувати різні техніки форматування для покращення читабельності.

2. Створення презентації.

Після підготовки тексту здобувачі вищої освіти повинні створити презентацію у MS PowerPoint. Презентація повинна містити:

- титульний слайд (назва теми, ім'я здобувача вищої освіти, дата);
- слайди, що містять ключові пункти досліджуваної теми;
- слайди з візуальними елементами (ілюстраціями, діаграмами, схемами), що підкріплюють текст;
- завершальний слайд із висновками.

3. Форматування презентації.

У процесі створення презентації здобувачі вищої освіти повинні дотримуватися вимог щодо правильного форматування:

- використовувати не більше трьох типів шрифтів;
- чітко розподіляти текст за слайдами;
- урахувати правила візуалізації для полегшення сприйняття.

III. Вимоги до презентації

Склад презентації.

1. **Заголовний слайд:** титульний аркуш з темою презентації.

2. **Візитка:** стандартний набір атрибутів здобувача вищої освіти (Прізвище І. Б., курс, спеціальність, факультет) та коротка інформація про себе (30 слів про свої інтереси).

3. **Зміст із використанням гіперпосилань:** для переходу до основних розділів презентації.

4. **Структурна схема презентації.** використання слайда-діаграми.

5. **Розділи за темою презентації.** Кожен розділ містить 3–4 слайди з текстовою та графічною інформацією. Графічні зображення повинні мати ефекти анімації.

6. **Кнопки управління презентацією.** Перехід до змісту, початку розділу, вихід з презентації.

7. **Звуковий супровід.** Музичний і голосовий, окремий для кожного слайда чи розділу.

IV. Результати лабораторної роботи

Здобувачі вищої освіти повинні продемонструвати презентацію, яка відповідає всім вимогам щодо структурованості та форматування тексту. Презентація повинна бути логічною, зрозумілою та естетично оформленою.

Теми для використання лабораторної роботи наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Теми для виконання лабораторної роботи

№ теми за варіантами	Теми
1	2
1	Основи форматування тексту в MS PowerPoint
2	Використання кольорових акцентів у презентації
3	Створення ефективних заголовків у презентаціях
4	Етапи підготовки мультимедіа-видань
5	Мультимедіа в Windows
6	Вебдизайн – школи і представники
7	Вебтехнології: напрями розвитку
8	Сучасні пристрої запису інформації
9	Цифрові носії інформації
10	Запис інформації в цифровому вигляді
11	Цифрові фотокамери
12	Кодування зображень

1	2
13	Системи кодування кольору
14	Технології цифрової фотографії
15	Технології цифрового відео
16	Технології цифрового оброблення звуку
17	Сканування зображень. Техніка і технології
18	Оброблення зображень. Колажі та фотомонтаж
19	Засоби виведення зображень. Друкована техніка
20	Графічні системи для професійних видавців
21	Відомі виробники друкарської техніки
22	Популярні Інтернет-видання та друковані видання в області поліграфії (мультимедіа)
23	Шрифти, їхня характеристики і рекомендації щодо застосування

V. Висновки

У результаті виконання лабораторної роботи здобувачі вищої освіти отримають практичні навички форматування тексту та створення презентацій, що відповідають вимогам сучасних стандартів візуальної комунікації.

Лабораторна робота 3

Загальні принципи дизайну на прикладі презентацій.

Робота з презентацією в цілому і з окремими слайдами

Мета роботи – ознайомитися з вимогами до створення презентацій PowerPoint. Вибирати правильну колірну композицію до презентації.

Хід роботи

1. Ознайомитися з вимогами до створення презентацій. Надати приклади та пояснення.

2. Підібрати колірну гаму до презентації (з лабораторної роботи 2), щоб зв'язати колірним рішенням (можливо) різнорідну інформацію. Обґрунтувати своє рішення.

2.1. Підібрати дизайн або тему презентації.

3. Розпочати підготовку презентації, присвячену вибраній темі з лабораторної роботи 2.

3.1. Зазначити основні елементи презентації – титульний аркуш, зміст, назви розділів, візитка (ваше фото та представлення) висновки.

3.2. Запланувати розміщення кнопок навігації.

3.3. Запланувати перехід (гіперпосилання) змісту на розділи.

3.4. Запланувати анімацію та переходи до окремих слайдів. Відслідковувати темп здійснення анімації та переходів з інформацією на слайді. Відслідковувати темп зміни слайдів з доповіддю.

Зміст повинен містити

Титульний аркуш, мету лабораторної роботи. Хід роботи.

До усіх пунктів лабораторної роботи повинні бути скріншоти виконання завдань (команди виконання) та опис.

Висновок.

Оформлення змісту (форматування): поля усі по 2 см.

Гарнітура Arial або Times New Roman, кг. 14.

Інтерліньяж (множник) 1,2.

Абзацний відступ – 1,25 см (не використовувати пробіли та табуляцію). Вирівнювання: заголовку – по центру, основного тексту – по ширині, підписи до рисунку – по центру.

Розміщення малюнків – по центру (врозріз).

Абзаци не повинні мати відступи до та після абзацу.

Титульний аркуш повинен бути оформлено зразком лабораторної роботи 2. Відступи не повинні біти оформлені пробілами та табуляцією.

Приклад оформлення рисунка та підпису до рисунка.

Підпис до рисунка подають під зображенням і оформлюють у вигляді слова «Рисунок», його номера та короткої інформативної назви (рис. 1).

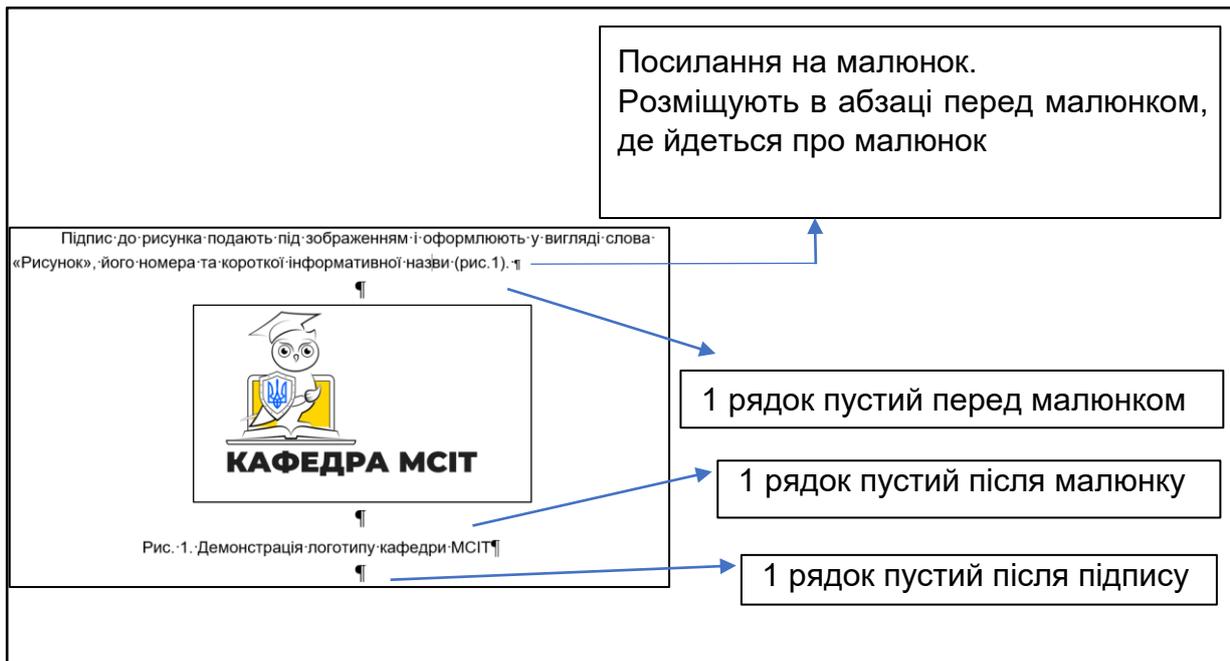

Рис. 1. Команда меню Анімація / Додати анімацію

На кожен рисунок обов'язково має бути посилання в тексті роботи. Рисунки в роботі нумерують цифрами та розміщують одразу після першого посилання на них у тексті або на наступній сторінці.

Лабораторна робота 4

Ознайомлення з науковою, міжнародною діяльністю ХНЕУ ім. С. Кузнеця та кафедри мультимедійних систем і технологій. Створення відеоролика

Мета роботи – ознайомлення із призначенням та особливостями роботи наукової, міжнародної діяльності ХНЕУ ім. С. Кузнеця та кафедри мультимедійних систем і технологій.

Ця навчальна тема сприяє формуванню таких **компетентностей**, відповідно до Національної рамки кваліфікації:

знання:

розрізняти цільове призначення Інформаційного центру Європейського Союзу та Центру інноваційних знань Світового банку в Україні;

уміння:

здійснення ефективного пошуку публікацій із питань функціонування ЄС та Світового банку;

комунікації:

обґрунтування вибору необхідної літератури з інформаційних ресурсів Інформаційного центру Європейського Союзу та Центру інноваційних знань Світового банку в Україні для навчання за вибраним фахом;

автономність і відповідальність:

пошук необхідної літератури з інформаційних ресурсів Інформаційного центру Європейського Союзу та Центру інноваційних знань Світового банку в Україні для навчання за вибраним фахом.

Завдання

1. Ознайомитися з наявними відеоредакторами. Коротко охарактеризувати кожен із них (можливості, чи можливо працювати онлайн або потрібне завантаження) надати посилання на відеоредактори.

2. Ознайомитися із можливостями стандартного, вбудованого Відеоредактора Windows. Надати короткий опис можливостей.

3. Для створення відеоролика використати матеріал із лабораторної роботи 2. Вибрана раніше тематика.

Титул. Назва теми.

Викладення основного матеріалу.

Використання музики та звуку. Музика має відповідати тематиці роботи, не обриватися наприкінці.

Використання записаного власного голосу. Озвучити частину відеоролика. Використання ефектів та переходів.

4. Використати також готовий відеоролик та вбудувати його у відеоролик. Вихідні відомості. Використання титрів (автор відеоролика: здобувач вищої освіти ХНЕУ ім. С. Кузнеця, ПІБ та номер групи).

5. Скласти звіт з лабораторної роботи.

Хід роботи

1. Ознайомитися з видами діяльності ХНЕУ ім. С. Кузнеця та кафедри мультимедійних систем і технологій.

2. Розробити план, зміст презентації.

3. Створити презентацію за варіантом.

Варіант 1

1. Ознайомитися з науковою та міжнародною діяльністю кафедри мультимедійних систем і технологій.

2. Ознайомитися з історією кафедри мультимедійних систем і технологій.

3. Створити, знайти або розробити фото про діяльність кафедри мультимедійних систем і технологій. Фото зберігати для подальшої роботи.

4. Створити презентацію про наукову та міжнародну діяльність кафедри мультимедійних систем і технологій, дотримуючись вимог до презентації.

Варіант 2

1. Ознайомитися з науковою та міжнародною діяльністю ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

2. Ознайомитися з історією ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

3. Створити, знайти або розробити фото ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Фото зберігаємо для подальшої роботи.

4. Створити презентацію про наукову та міжнародну діяльність ХНЕУ ім. С. Кузнеця, дотримуючись вимог до презентації.

Варіант 3

1. Ознайомитися із історією створення освітньо-професійної програми "Технології електронних мультимедійних видань".

2. Створити, знайти або розробити фото, роботи програми здобувачів вищої освіти (4-й поверх головного корпусу або роботи здобувачів вищої освіти старших курсі). Фото зберігати для подальшої роботи.

3. Створити презентацію про освітньо-професійну програму "Технології електронних мультимедійних видань", дотримуючись вимог до презентації.

Робота з відеоредактором.

Відкрити відеоредактор CANVA (<https://www.canva.com/>). У пошуковому рядку ввести CANVA та знайти необхідний сервіс (рис. 2).

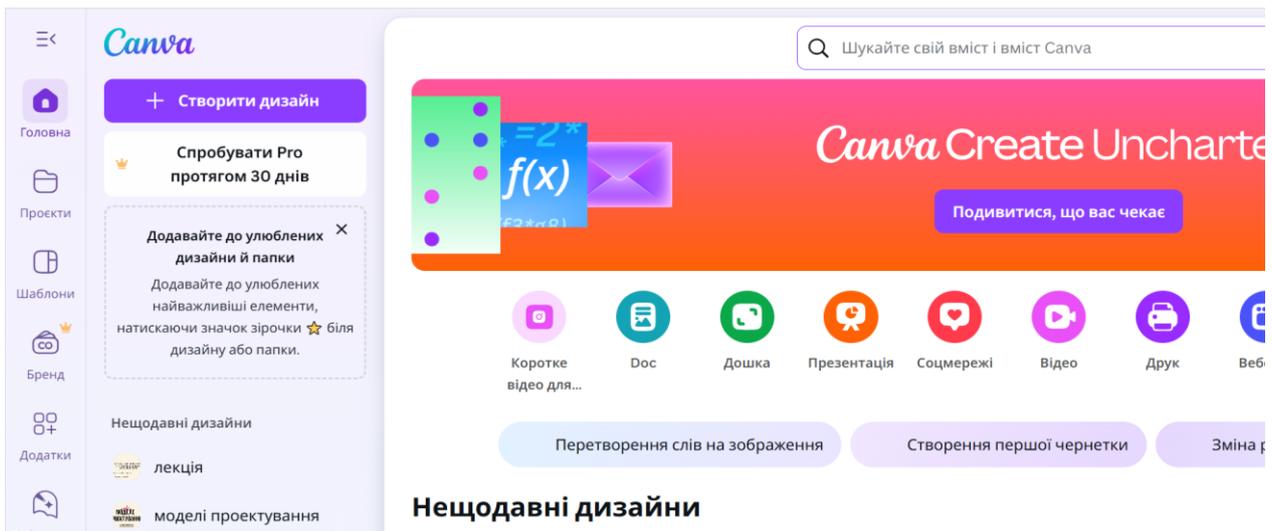

Рис. 2. Пошук відеоредактора

Відкриється вікно привітання CANVA (рис. 3).

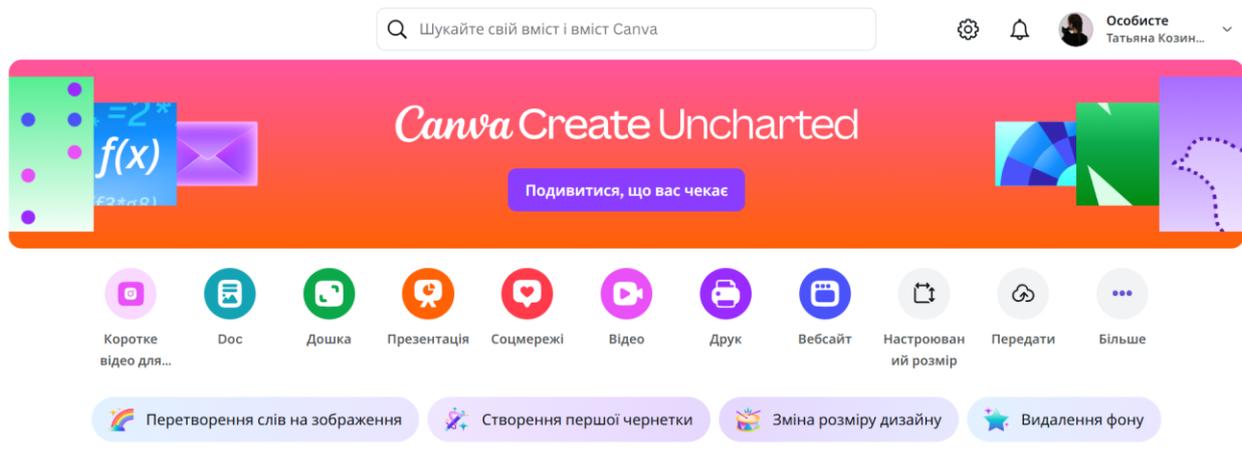

Рис. 3. Вікно привітання CANVA

Для продовження роботи натисніть кнопку Відео (рис. 4).

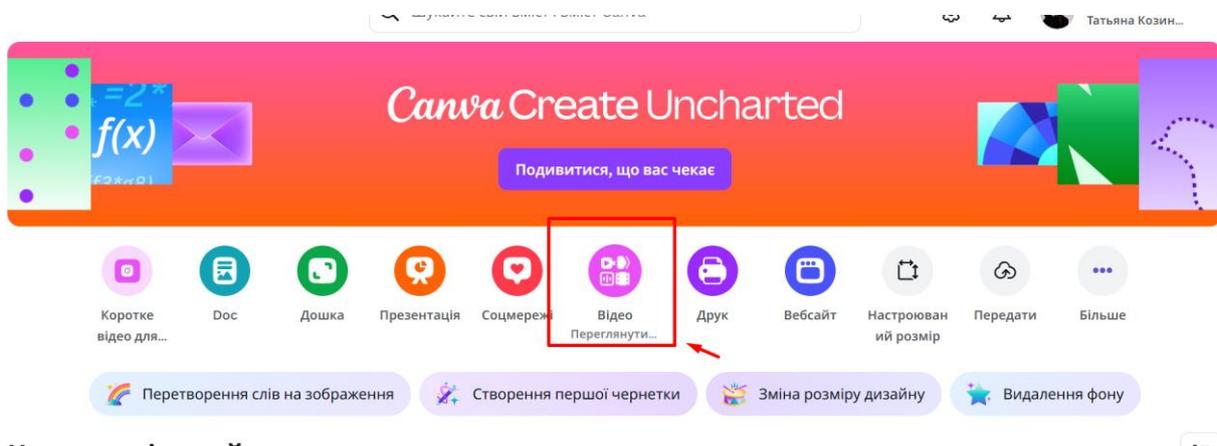

Рис. 4. Створення нового відеопроєкту

Вибрати, яке саме відео є бажання створити і для яких цілей (рис. 5).

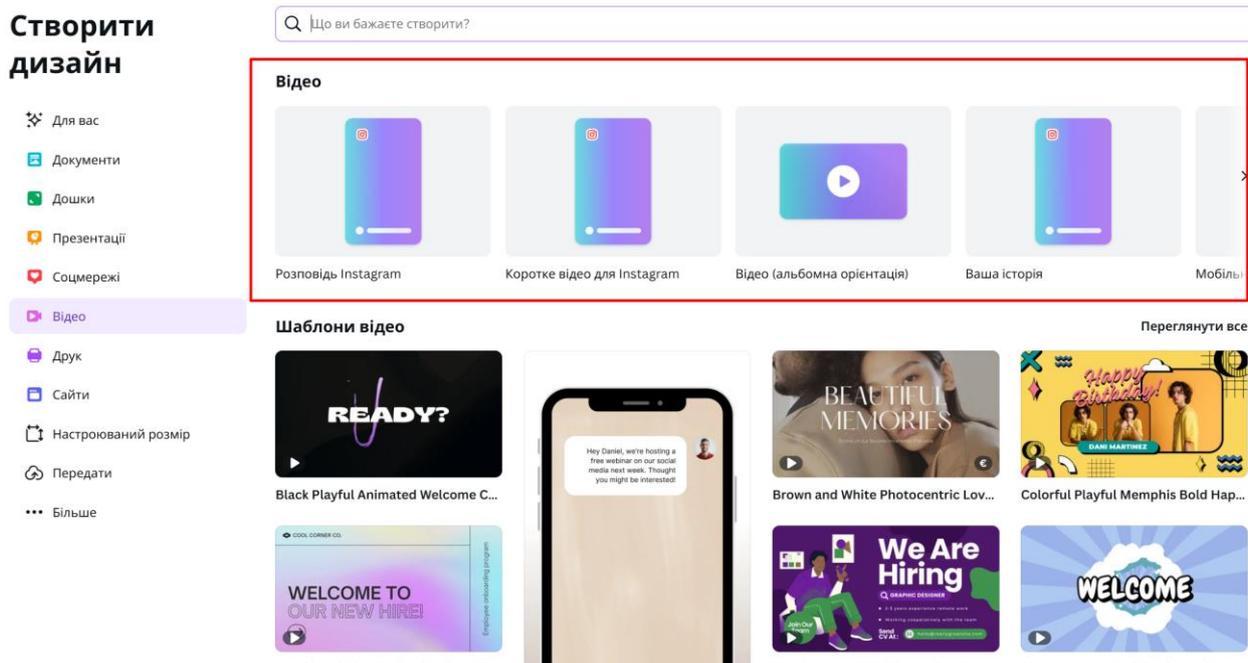

Рис. 5. Вікно створення нового відео

Натискання на кнопку відео для Youtube дає змогу зробити відео альбомної орієнтації (рис. 6).

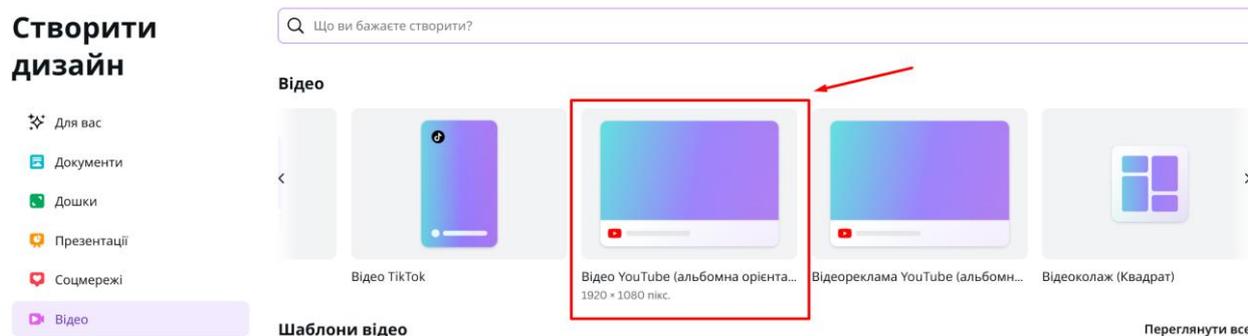

Рис. 6. Вибрати відео для Youtube

Перейти на "Передані", далі – "Передати файли" та завантажувати фото та відео для майбутнього відео. Передані файли будуть з'являтися в "Передані". Завантажувати можна як фото зображення, так і готові відеоролики (рис. 7).

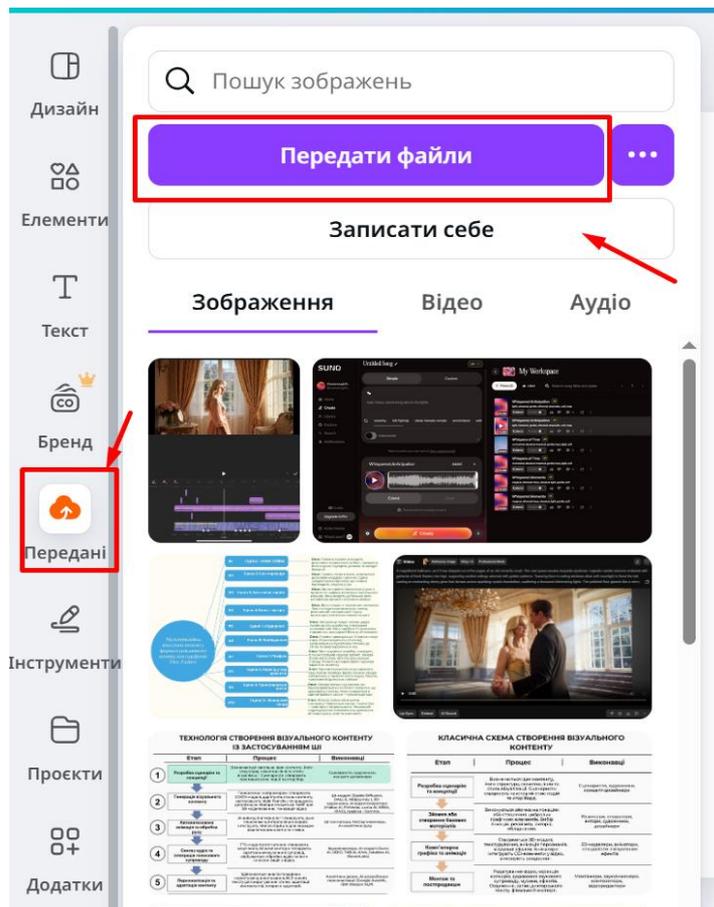

Рис. 7. Додавання фото- та відеоматеріалів

Після завантаження необхідних фото та відео додати ефекти, переходи, фільтри та текст (якщо необхідно). Відповідні меню знаходяться знизу платформи CANVA (рис. 8). Необхідно вибрати відповідний кадр та підібрати до нього ефект або фільтр.

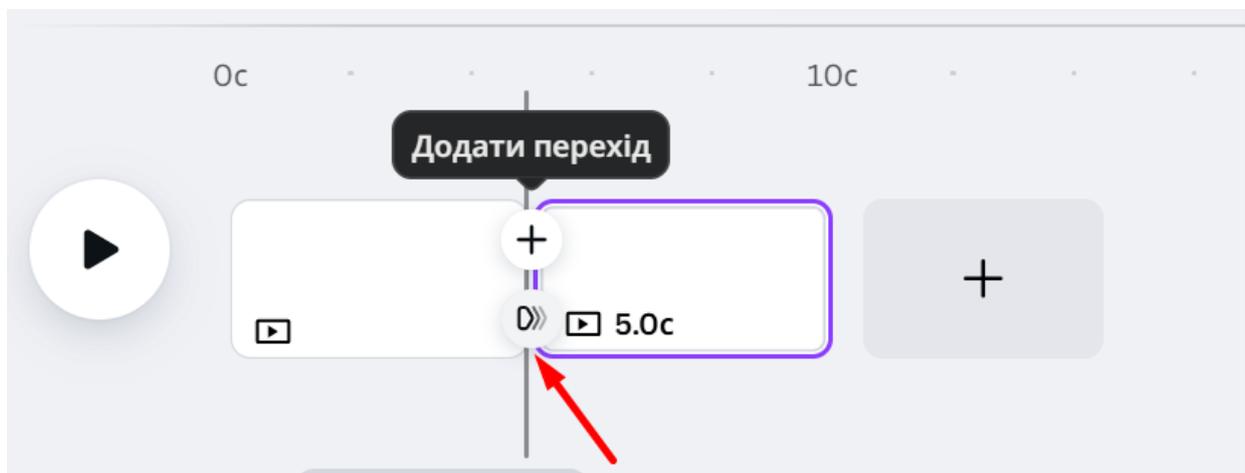

Рис. 8. Додавання ефектів, фільтрів або тексту

Платформа CANVA надає можливість додати звук. Звук можна попередньо завантажити на свій комп'ютер та далі завантажити в платформу CANVA: "Передані", далі "Передати файли" – "Аудіо" та завантажити вибраний звук (рис. 9).

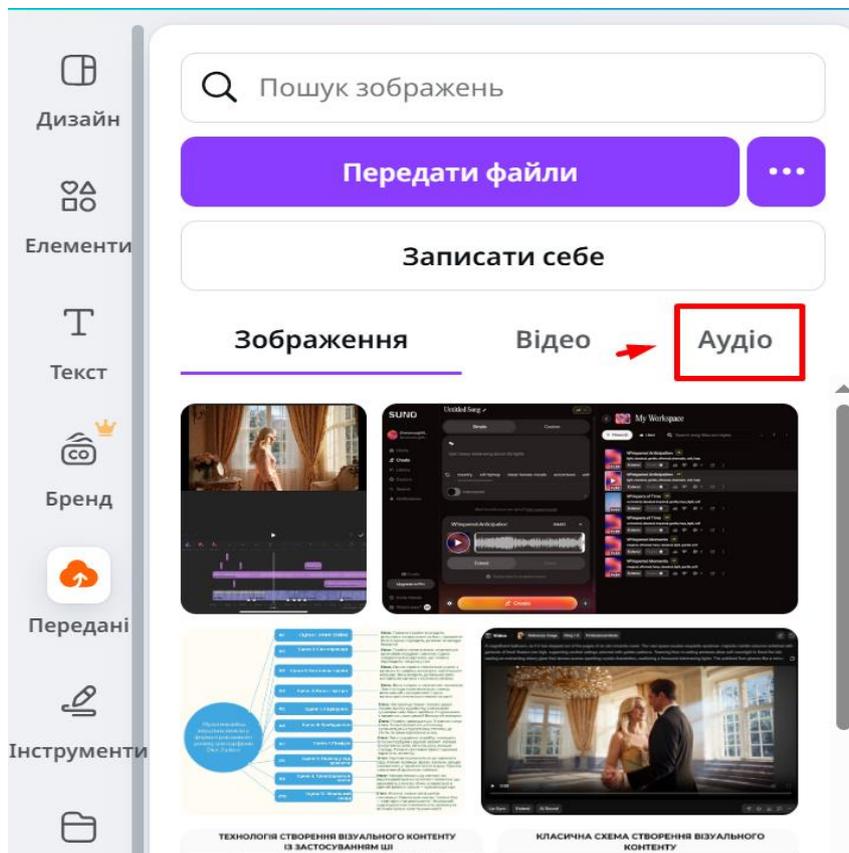

Рис. 9. Додавання звуку

Звукову доріжку можна редагувати, розміщуючи у потрібних місцях відеоролика (рис. 10).

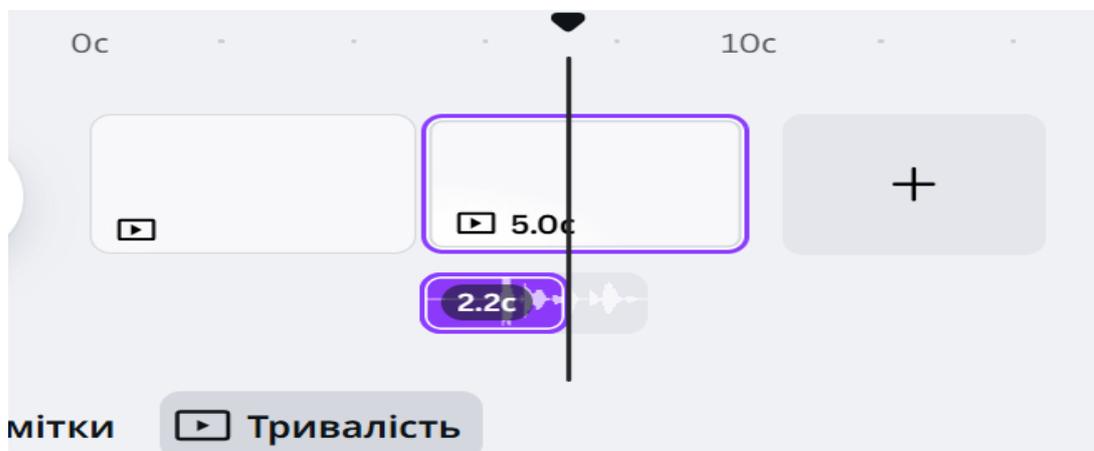

Рис. 10. Редагування звукової доріжки

Додавання звукових ефектів. Запис звуку через диктофон, запис звуку з мікрофона. Вимоги до створюваного відео. Здобувачі вищої освіти повинні записати звук з мікрофона. Звук голосу потрібно виділити, знизивши рівень звукового фону. Додати відредагований звук у презентацію.

Після виконаних усіх дій з відеороликом необхідно натиснути кнопку Поділитись – Завантажити (рис. 11).

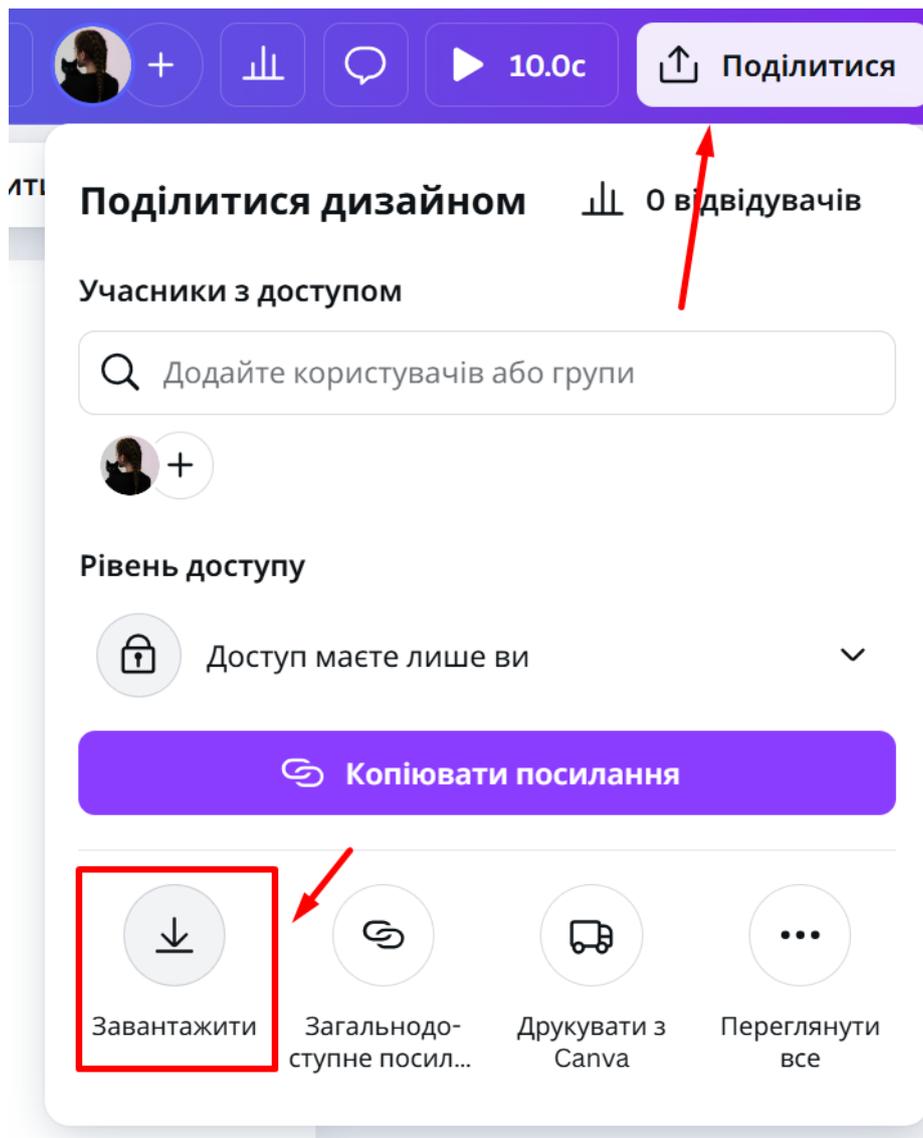

Рис. 11. Завершення відео

Виконати звіт.

Звіт повинен містити:

Титульний аркуш;

тему та мету роботи;

виконання та короткий опис виконаних операцій п. 1 – 4. До усіх пунктів лабораторної роботи повинні бути скриншоти виконання завдань (команди виконання) та опис.

Висновок.

Оформлення змісту (форматування): поля усі по 2 см.

Гарнітура Arial або Times New Roman, кг. 14.

Інтерліньяж (множник) 1,2.

Абзацний відступ – 1,25 см (не використовувати пробіли та табуляцію). Вирівнювання: заголовку – по центру, основного тексту – по ширині, підписи до рисунків – по центру, розміщення рисунків – по центру (врозріз).

Абзаци не повинні мати відступи до та після абзацу.

Титульний аркуш повинен бути оформлено, за зразком лабораторної роботи 2. Відступи не повинні біти оформлені пробілами та табуляцією.

Запланувати анімацію та переходи до окремих слайдів. Додати анімацію за допомогою команди меню Анімація / Додати анімацію. Відслідковувати темп здійснення анімації та переходів з інформацією на слайді. Відслідковувати темп зміни слайдів з доповіддю.

Завантажити на ПНС: звіт; відео.

Практичне заняття 1

Особливості здійснення освітнього процесу у закладі вищої освіти

Мета роботи – ознайомлення з особливостями здійснення освітнього процесу у закладі вищої освіти.

Ця навчальна тема сприяє формуванню таких **компетентностей**, відповідно до Національної рамки кваліфікації:

знання:

розрізняти види систем оцінювання навчальної діяльності;

уміння:

ураховувати особливості розрахунку навчального навантаження здобувача вищої освіти для планування власної освітньої діяльності;

комунікації:

обґрунтування вибору власної програми навчання, ураховуючи планове навчальне навантаження здобувача вищої освіти;

автономність і відповідальність:

здійснення розрахунку власного результату навчання відповідно до різних систем оцінювання.

Хід роботи

1. Ознайомлення з особливостями стандарту за спеціальністю G20 "186 Видавництво та поліграфія" галузі знань 18 "Виробництво та технології".

Стандарти вищої освіти з кожної спеціальності розробляє Міністерство освіти і науки України з урахуванням пропозицій галузевих державних органів, до сфери управління яких належать заклади вищої освіти, а також галузевих об'єднань організацій роботодавців, затверджує їх за погодженням з Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти. Стандарти вищої освіти розробляють для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і використовують для визначення та оцінювання якості змісту та результатів освітньої діяльності закладів вищої освіти.

Стандарт вищої освіти визначає такі вимоги до освітньої програми:

1) обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти за відповідною спеціальністю (для третього рівня вищої освіти – обсяг освітньої складової освітньо-наукової / освітньо-творчої програми);

2) мінімальний обсяг практичної підготовки для освітньо-професійних програм;

3) опис предметної області, що містить: інформацію про об'єкт (об'єкти) вивчення та/або діяльності; теоретичний зміст; методи, методики та технології, необхідні для практичного використання; інструменти та обладнання, які випускник повинен вміти використовувати у своїй професійній діяльності;

4) вимоги до освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою;

5) перелік обов'язкових компетентностей випускника;

6) форму (форми) атестації здобувачів вищої освіти;

7) додаткові вимоги та обмеження (за наявності) для міждисциплінарних освітніх програм;

8) вимоги законодавства та / або професійних стандартів, необхідні для здобуття відповідних професійних кваліфікацій (за наявності).

У межах спеціальності університетом можуть бути запроваджені спеціалізації.

Опис предметної області.

Об'єкти вивчення та / або діяльності: друковані та електронні видання, пакування, мультимедійні інформаційні продукти та інші види виробів видавництва й поліграфії; процеси оброблення, відтворення, зберігання текстової, графічної, звукової, відео- та іншої мультимедійної інформації; виготовлення виробів видавництва й поліграфії.

Цілі навчання: формування у здобувачів вищої освіти фахової передвищої освіти загальних і професійних компетентностей, необхідних у сфері видавництва та поліграфії, що характеризуються певною невизначеністю умов. Теоретичний зміст предметної області поняття та принципи видавничого опрацювання різних видів інформації, реалізації технологічних процесів; проектування та організації виробництва; створення та вдосконалення усіх видів виробів видавництва та поліграфії.

Методи, методики та технології: методи конструювання, виготовлення, контролю всіх видів виробів видавництва й поліграфії; методи розрахунку, проектування і реалізації технологічних процесів.

Інструменти та обладнання: матеріали, апаратнопрограмні комплекси, устаткування для контролю та моделювання технологічних процесів і всіх видів виробів видавництва та поліграфії; засоби технологічного, інформаційного, інструментального, метрологічного, організаційного забезпечення виробництва.

Обсяг освітньо-професійної програми фахового молодшого бакалавра на основі повної загальної середньої освіти (профільної середньої освіти) становить 180 кредитів ЄКТС.

На основі базової середньої освіти здобувачі вищої освіти зобов'язані одночасно виконати освітню програму профільної середньої освіти, тривалість здобуття якої становить два роки.

Освітня програма профільної середньої освіти професійного спрямування, що відповідає галузі знань та / або спеціальності, інтегрується з освітньо-професійною програмою фахового молодшого бакалавра.

Мінімум 50 % обсягу освітньо-професійної програми має бути спрямовано на досягнення результатів навчання за спеціальністю, визначених

Стандартом фахової передвищої освіти. Обсяг освітньо-професійної програми фахового молодшого бакалавра на основі професійної (професійно-технічної) освіти, фахової передвищої освіти або вищої освіти визначає заклад фахової передвищої освіти з урахуванням визнання раніше здобутих результатів навчання.

Обсяг такої програми становить не менше 50 % загального обсягу освітньо-професійної програми на основі профільної середньої освіти.

2. Спеціальні компетентності.

СК1. Здатність застосовувати нормативно-правові акти у сфері видавництва та поліграфії, дотримуватися міжнародних та національних стандартів під час створення та виготовлення видавничо-поліграфічної продукції.

СК2. Здатність розуміти технологічний процес, притаманний усім етапам виготовлення друкованих і електронних видань, паковань, мультимедійних інформаційних продуктів та інших видів виробів видавництва та поліграфії.

СК3. Здатність створювати, обробляти, відтворювати, зберігати текстову, графічну, звукову та відеоінформацію для виготовлення друкованих і електронних видань, паковань, мультимедійних інформаційних продуктів та інших видів виробів видавництва та поліграфії.

СК4. Здатність вибирати технології, матеріали, обладнання, апаратно-програмне забезпечення, методи і засоби контролю для проектування технологічного процесу виготовлення видавничо-поліграфічної продукції згідно з вимогами замовника, умовами виробництва, особливостями поліграфічних матеріалів тощо.

СК5. Здатність проектувати структуру, конструкцію та дизайн друкованих і електронних видань, паковань, мультимедійних інформаційних продуктів та інших видів виробів видавництва та поліграфії, використовуючи сучасне програмне та апаратне забезпечення, з урахуванням вимог до результату, наявних ресурсів та обмежень.

СК6. Здатність приймати обґрунтовані техніко-економічні рішення для реалізації конкретного видавничо-поліграфічного проекту в межах видавничих, виробничих планів підприємства.

СК7. Здатність застосовувати методи, процеси і сучасні технології виготовлення поліграфічної продукції та розраховувати параметри проєктованих книжково-журнальних, газетних і рекламних видань, пакувальної продукції тощо.

СК8. Здатність вирішувати технологічні завдання, які пов'язані з підготовкою матеріалів, напівфабрикатів і обладнання до роботи та друкування продукції різними способами.

СК9. Здатність оцінювати якість поліграфічних матеріалів, напівфабрикатів та готової продукції на основі нормативної документації з використанням сучасних засобів вимірювання і методів контролю.

Практичне заняття 2

Структура навчального плану навантаження здобувача вищої освіти

Мета роботи – ознайомлення з особливостями здійснення процесу навчання в університеті за вибраним фахом.

Навчальна тема сприяє формуванню таких **компетентностей відповідно до** Національної рамки кваліфікації:

знання:

розрізняти цільове призначення навчального плану;

уміння:

ураховувати особливості роботи з навчальним планом;

комунікації:

аргументована взаємодія з деканатом та кураторами щодо навчального плану;

автономність і відповідальність:

здійснення ефективного розподілу навчальних і самостійних годин.

Хід роботи

Ознайомлення з освітнім процесом в університеті – структура та обсяги навчального навантаження здобувача вищої освіти.

Освітній процес в університеті – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться через систему науково-методичних і педагогічних заходів і спрямована на передавання, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та іншої компетентності у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвинутої особистості.

Освітній процес в університеті організують з урахуванням наявних науково-педагогічного потенціалу, навчально-методичної, наукової і матеріально-технічної бази із використанням можливостей сучасних інноваційних технологій.

Метою освітнього процесу в університеті є підготовка компетентних, висококваліфікованих і конкурентоспроможних на національному і міжнародному ринках праці фахівців.

Освітній процес за рівнями вищої освіти здійснюють з урахуванням визнаних в Європейському просторі вищої освіти (далі – ЄПВО) та рекомендованих Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою механізмів і процедур із дотриманням вимог стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в ЄПВО.

Організацію освітнього процесу здійснюють за принципами:

- 1) автономії та самоврядування;
- 2) розмежування прав, повноважень і відповідальності Міністерства освіти і науки України, органів управління університету та його структурних підрозділів;
- 3) поєднання колегіальних та єдиноначальних засад;
- 4) незалежності від політичних партій, громадських і релігійних організацій;
- 5) доступності здобуття освіти кожним громадянином України, її відкритості та інтернаціоналізація;
- 6) наступності та безперервності освітнього процесу, системності та систематичності освіти, безперервності оновлення знань, компетентностей на засадах цілісності процесів формального, неформального та інформального навчання впродовж життя;
- 7) гуманізму, демократизму, утвердження пріоритетності загальнолюдських духовних цінностей, українського патріотизму, гармонізації взаємовпливу людини й довкілля, суспільства та природи;
- 8) академічної доброчесності як сукупності етичних принципів і визначених законодавством правил, яких мають дотримуватися учасники наукового та освітнього процесу;
- 9) міждисциплінарності освіти та науки, що ґрунтується на компетентнісному підході, який забезпечує проблемоорієнтованість і спрямованість науково-освітнього процесу на кінцевий результат, відповідно до потреб ринків інноваційних технологій, продукції, освітніх послуг;

10) самореалізації та саморегулювання як ключових характеристик автономії закладу вищої освіти, його інноваційного розвитку.

Структурні підрозділи університету.

Основними структурними підрозділами університету, які беруть безпосередню участь в організації освітнього процесу, є:

- кафедри;
- навчально-наукові інститути;
- факультети;
- бібліотека;
- відділи.

Кафедра – це базовий структурний підрозділ університету, що провадить освітню, методичну та/або наукову діяльність за певною спеціальністю(ями) освітньою програмою(ами), чи міжгалузеву групою спеціальностей, до складу якого входить не менше п'яти науково-педагогічних працівників, для яких кафедра є основним місцем роботи, і не менш як три з них мають науковий ступінь або вчене (почесне) звання.

Основні завдання і функції кафедри визначені "Типовим положенням про кафедру", яке затверджені Вченою радою університету і введено в дію наказом ректора.

Керівництво кафедрою здійснює завідувач кафедри, якого обирають відповідно до Закону України "Про вищу освіту". Він не може перебувати на посаді більш як два строки та керується в своїй діяльності Положенням про кафедру та посадовою інструкцією.

Навчально-науковий інститут – це структурний підрозділ університету, що об'єднує відповідні кафедри, лабораторії, науково-дослідні центри та експериментальні лабораторії, які провадять освітню діяльність і проводять наукові дослідження.

Основні завдання і функції, а також організація управління навчально-науковим інститутом здійснюють відповідно до "Положення про навчально-науковий інститут", яке ухвалене рішенням Вченої ради університету і введено в дію наказом ректора.

Керування навчально-науковим інститутом здійснює директор (керівник) навчально-наукового інституту відповідно до Положення про навчально-науковий інститут та посадової інструкції.

Факультет – це структурний підрозділ Університету, на базі якого здійснюють підготовку фахівців з вищою освітою з однієї або кількох

суміжних спеціальностей, керівництво навчально-методичною, науково-дослідною роботою кафедр, безпосередньо підпорядкованих факультету, а також координація дій інших кафедр університету щодо забезпечення освітнього процесу на факультеті.

Факультет об'єднує не менш як три кафедри та / або лабораторії і забезпечує підготовку не менше 200 здобувачів вищої освіти очної (денної) та дуальної форми здобуття освіти.

Основні завдання і функції, а також організація управління факультетом здійснюється відповідно до "Положення про факультет", яке ухвалене рішеннями Вченої ради університету і введене в дію наказом ректора. Керування факультетом здійснює декан факультету відповідно до Положення про факультет та посадової інструкції.

Навчально-методичний відділ – це структурний підрозділ університету, який здійснює функції: керівництва, координації, контролю за плануванням та організацією освітнього процесу; організації, планування та контролю методичної роботи. Функції та завдання навчально-методичного відділу визначені в "Положенні про навчально-методичний відділ Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця".

Практичне заняття 3

Структура та особливості роботи бібліотеки Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця

Мета роботи – ознайомлення зі структурою та особливостями роботи бібліотеки університету.

Ця навчальна тема сприяє формуванню таких **компетентностей** відповідно до Національної рамки кваліфікації:

знання:

розрізняти цільове призначення структурних підрозділів бібліотеки університету;

уміння:

ураховувати особливості роботи автоматизованої системи бібліотеки під час здійснення пошуку необхідної науково-методичної літератури; здійснювати ефективний пошук науково-методичних видань;

комунікації:

обґрунтування вибору необхідної навчальної літератури для планування власної програми навчання за вибраним фахом;

автономність і відповідальність:

пошук необхідної навчальної літератури для планування власної програми навчання за вибраним фахом.

Хід роботи

1. Ознайомлення зі структурою бібліотеки ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Бібліотеку ХНЕУ ім. С. Кузнеця розміщено на п'яти поверхах науково-бібліотечного корпусу (із третього до сьомого поверху). Загальна площа бібліотеки 6 тис. м². До послуг читачів відкрито 12 читальних залів, 13 книгосховищ, 12 абонементів наукової та навчальної літератури.

Бібліотека Харківського університету імені Семена Кузнеця є навчальним, науковим, інформаційним та культурно-просвітницьким структурним підрозділом Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (далі – університет). Бібліотека в своїй діяльності керується Конституцією України, Законами України "Про освіту", "Про вищу освіту", "Про бібліотеки і бібліотечну справу", "Про Національну програму інформатизації", нормативними актами, Статутом ХНЕУ ім. С. Кузнеця і правилами внутрішнього розпорядку університету. Загальне методичне керівництво бібліотеки здійснює Науково-методична бібліотечна комісія Міністерства освіти і науки України.

Бібліотека має у своєму розпорядженні сучасний фонд економічної літератури, а також літератури за різними напрямками відповідно до потреб освітнього процесу.

2005 року в бібліотеці ХНЕУ ім. С. Кузнеця почалося впровадження технології штрихового кодування літератури й організації електронної видачі, що значно скоротило черги на абонементних і читальних залах, дало можливість оперативно отримувати інформацію про наявність книг на полиці. На сьогодні абонементи та читальні зали працюють в автоматизованому режимі.

У бібліотеці створено: базу даних нових надходжень, базу даних статей періодичних видань, базу даних дисертацій та авторефератів університету, базу даних документів на електронних носіях; базу праць учених Харківського національного економічного університету імені

Семена Кузнеця. На сьогодні електронний каталог бібліотеки містить 3 315 рубрик за такими основними тематичними розділами, як: економіка, право, політологія, мовознавство, освіта та ін.

У бібліотеці працює система інформаційно-правового забезпечення "Ліга-Закон". Оновлення системи здійснюють щодня через інтернет. Від моменту прийняття правового документа до його надходження до системи проходить від однієї до трьох діб. На сьогодні систему "Ліга-Закон" встановлено в читальних залах бібліотеки на усіх робочих місцях. Читачі мають доступ до нормативно-правової, економічної, консультаційної, довідкової інформації, яку за потреби можуть скопіювати на електронний носій.

На базі бібліотеки відкрито філію інформаційного центру Світового банку в Україні. Інформаційний центр Світового банку створений для надання громадськості інформації про Групу Світового банку, проекти та програми, що фінансує банком, а також широкий спектр досліджень із різноманітних проблем розвитку. Відвідувачі мають змогу користуватися електронними ресурсами Групи Світового банку та мають доступ до публікацій банку та інших матеріалів з питань розвитку.

Загалом центр Європейського Союзу виконує такі завдання: отримання та опрацювання документів, які видають та поширюють Офісом офіційних публікацій ЄС; надання інформації про основні напрями діяльності ЄС, його проекти та програми; сприяння доступу до електронних мереж і сайтів Європейського Союзу.

У бібліотеці постійно поновлюють: базу даних нових надходжень, базу даних статей періодичних видань, базу даних дисертацій та авторефератів університету, базу даних документів на електронних носіях; базу праць учених Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця.

2. Вивчення особливостей автоматизованої інформаційної системи бібліотеки ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

У бібліотеці працює автоматизована бібліотечно-інформаційна система – (АБІС / Бібліотека), створена на базі сучасних технологій і стандартів опрацювання і зберігання інформації. Система забезпечує автоматизацію всіх бібліотечних процесів університетської бібліотеки: комплектування бібліотечного фонду; опрацювання, вибір та перегляд документів; сортування вибраних документів за визначеними критеріями, перегляд і друк каталожних карток.

АБІС / Бібліотеку – розроблено й підтримує ТОВ "Український фондний дім" (Київ, Україна) із 1988 року. Систему призначено для комплексної автоматизації бібліотеки, вона враховує всі основні виробничі цикли (каталогізацію, комплектування, книгозабезпеченість, обслуговування читачів, адміністрування). За допомогою програмного продукту АБІС / Бібліотека є можливість підтримувати технології штрих-кодування і RFID для примірників документів і читацьких квитків, PIN-коди для підтвердження отримання екземплярів. На поточний момент виконано більше 200 установок в Україні, переважно в університетах, а також публічних і відомчих бібліотеках.

Особливостями використання програмного продукту АБІС / Бібліотека є:

- налаштування профілів виду робіт (комплектуювання, каталогізації), використання профілів користувачами, відповідно до прав доступу;

- визначення прав для виконання функцій і доступу до інформації для кожної групи користувачів окремо, приналежність користувача до однієї або декількох груп одночасно;

- апарат створення довільних схем класифікації документів;

- апарат шаблонів для перегляду та друку інформації;

- апарат зовнішніх вихідних форм для підготовки нестандартних звітів;

- експорт та імпорт бібліографічних описів документів та інформації про наявність у форматі XML;

- експорт та імпорт бібліографічних описів документів у форматах MARC;

- експорт та імпорт інформації про читачів та організацій у форматі XML;

- ведення інформації про відвідування бібліотеки, послуги та масові заходи;

- запис і зберігання даних про факти редагування бібліографічних описів та іншої інформації у системі;

- налаштування параметрів для пристосування системи до поточних вимог.

Бібліотечну інформаційну мережу складено з більш ніж сотні комп'ютерів. Автоматизовано всі технологічні процеси у відділах комплектування документів, наукового опрацювання документів та організації каталогів, інформаційно-бібліографічному відділі.

На рис. 12 подано головну сторінку науково-технічної бібліотеки ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

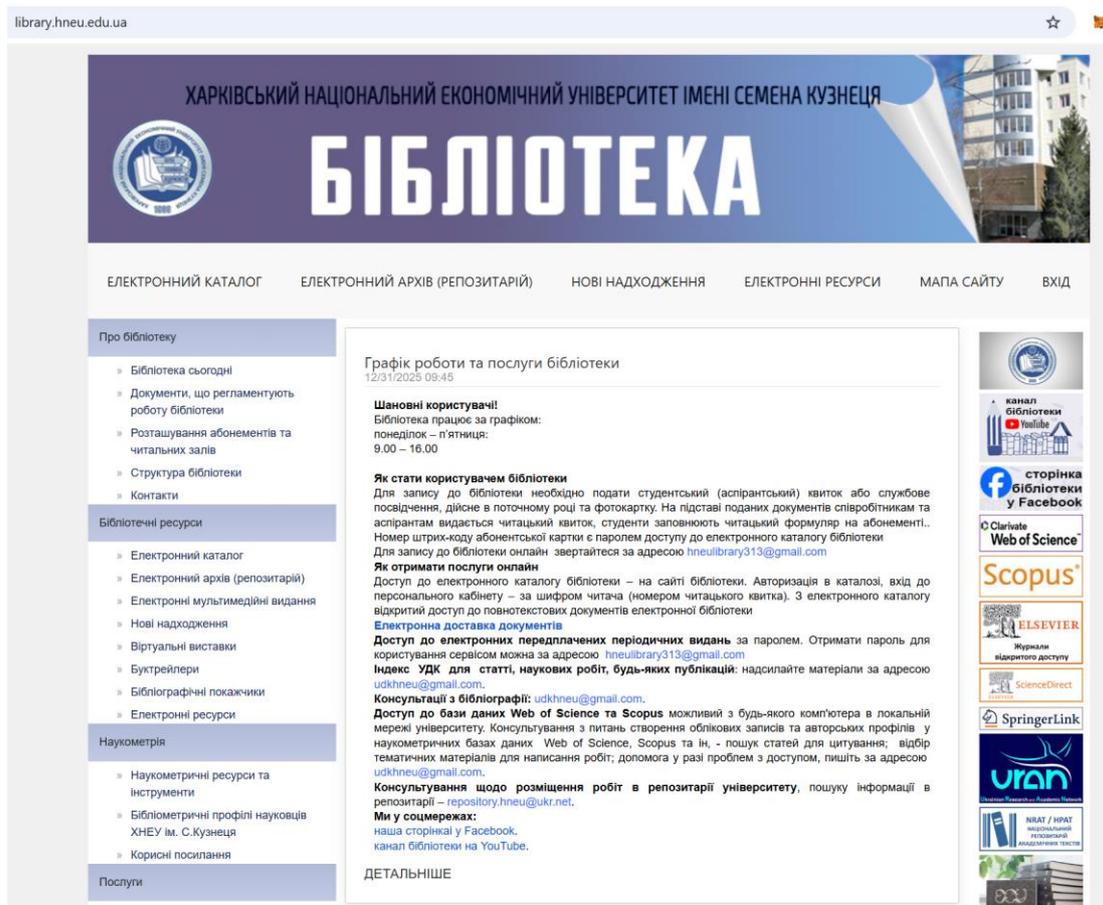

Рис. 12. Головна сторінка науково-технічної бібліотеки ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Автоматизовано пошук видань за темами. У залі каталогів і читальних залах пошук необхідних видань в електронному каталозі на рівні читача здійснюють за такими критеріями, як: предметна рубрика, автор, назва, шифр, рік видання та інші елементи бібліографічного опису. Отже, необхідну інформацію, про наявність літератури у фондах бібліотеки користувачі можуть отримувати самостійно під час роботи з електронним каталогом. Результати вибору у вигляді списку можна роздрукувати на принтері й оформити замовлення.

3. Аналіз особливостей автоматизованого пошуку видань за темами.

Необхідну інформацію про наявність літератури у фондах бібліотеки користувачі можуть отримувати самостійно під час роботи з елек-

тронним каталогом. Результати вибору у вигляді списку можна роздрукувати на принтері й оформити замовлення.

У бібліотеці впроваджено технології штрихового кодування літератури й організації електронної видачі, що значно скорочує черги на абонементних та читальних залах, дає можливість оперативно отримувати інформацію про наявність книг на полиці. На сьогодні абонементи та читальні зали працюють в автоматизованому режимі.

У бібліотеці створено картотеку книгозабезпеченості в електронному вигляді. За допомогою створеного, згідно з навчальними планами тематичного каталогу "Дисципліни" і "Тематико-типологічний план" можливо здійснювати аналіз забезпеченості навчальних дисциплін необхідною літературою.

Алфавітний каталог – це бібліотечний каталог, у якому бібліографічні записи розташовують в алфавітному порядку прізвищ індивідуальних авторів, колективних авторів, найменувань або назв документів.

В алфавітних каталогах, незважаючи на просту систему їхньої побудови, є специфічні особливості, знання яких заощадить час.

Алфавітний каталог є обов'язковою частиною системи каталогів кожної бібліотеки. За допомогою алфавітного каталогу можна здійснювати пошук за такими типами запитів:

- 1) чи є твір цього автора (індивідуального або колективного) у фондах бібліотеки і, якщо є, то який його шифр;
- 2) які твори цього автора є в бібліотеці;
- 3) які перевидання цього твору є у фондах;
- 4) у яких виданнях та чи інша особа брала участь як співавтор, упорядник, редактор, перекладач тощо;
- 5) які випуски входять до тієї чи іншої серії;
- 6) запит на бібліографічні уточнення, що стосуються тих чи інших елементів бібліографічного запису. Наприклад, у якому році вийшло це видання, яке місце видання, чи було воно перероблене й доповнене та ін.;
- 7) у якому відділі бібліотеки знаходиться документ (ці відомості записують на зворотному боці картки).

На рис. 13 показано сторінку електронного каталогу бібліотеки ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

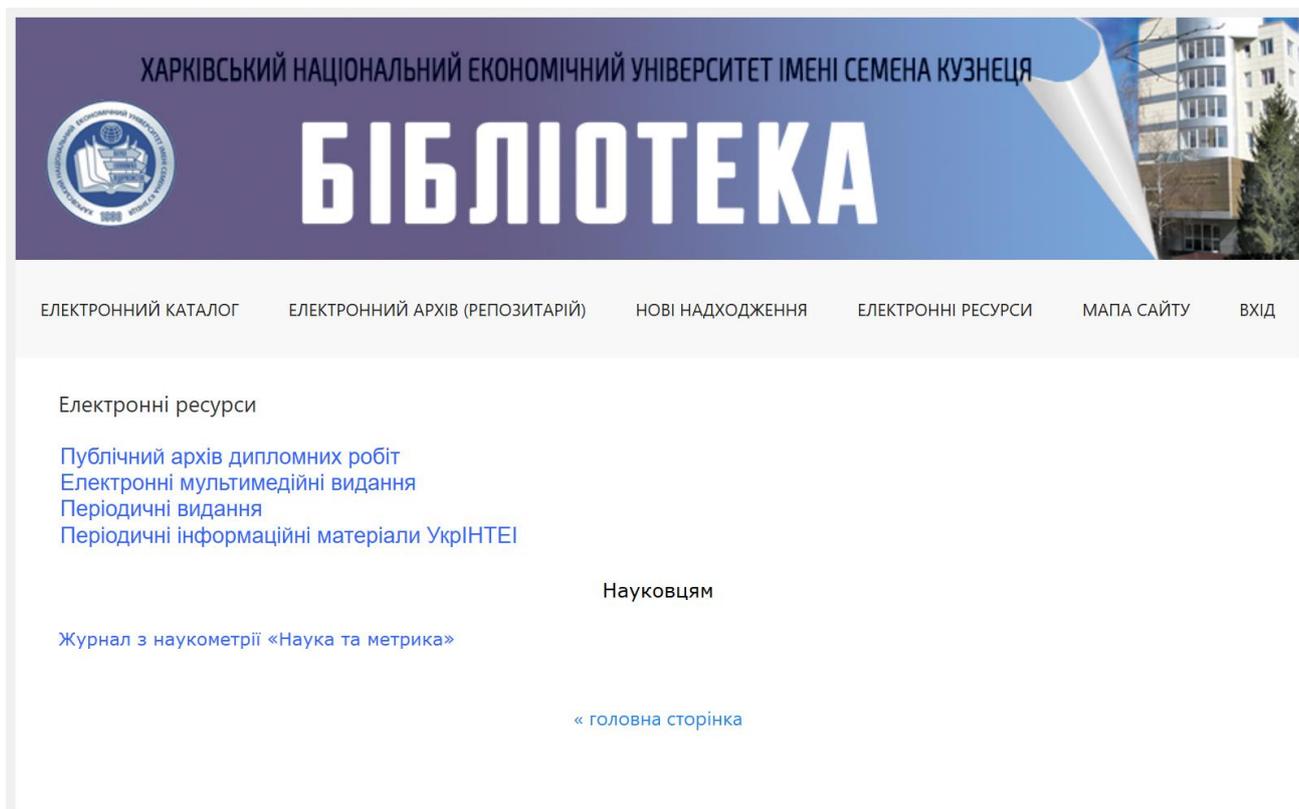

Рис. 13. Електронний каталог бібліотеки

Під час роботи з алфавітним каталогом слід звернути увагу на авторські знаки, які надаються кожному документу.

Авторський знак – це дво- або тризначне число, що надають автору або назві книги, яке складається з літери та двох цифр. Літера – перша літера прізвища автора або назви книги. Цифри визначають за спеціальними авторськими таблицями, в яких кожній послідовності з декількох перших літер прізвища автора чи назви книги (якщо авторами книги є більш ніж три людини або авторів немає) відповідає двозначне число. Авторський знак входить до складу шифру документа, його визначають за спеціальними таблицями.

Розташування авторського знака в друкованому виданні визначає ДСТУ 4861:2007. Для книжкових видань – це верхній лівий кут обороту титульного аркуша – відразу під індексом ББК або УДК, а також у лівій частині макета анотованої за каталогом картки навпроти другого рядка бібліографічного опису.

Щоб добре орієнтуватися в алфавітному каталозі та з його допомогою швидко знайти потрібну книгу, слід знати правила розміщення в ньому карток, а в окремих випадках і способи їхнього групування. Тут є картки з основним описом книг за авторським заголовком, заголовком,

колективним автором, а також картки з допоміжним описом: додаткового опису на співавторів, редакторів збірників і довідників, укладачів збірників, персоналії; посилальні та довідкові картки.

Алфавітний каталог допомагає читачеві в пошуку необхідних документів, якщо є готовий список літератури з теми дослідження. Однак, якщо потрібно підібрати літературу з певної теми або питання самостійно, слід звернутися до каталогу систематичного.

Систематичний каталог – це бібліотечний каталог, у якому бібліографічні записи розташовують за галузями знань відповідно до певної системи бібліотечно-бібліографічної класифікації. Під систематичним каталогом розуміють систему, що складається з двох підсистем: систематичного каталогу й алфавітно-предметного покажчика до нього. Пошук у систематичному каталозі слід починати з алфавітно-предметного покажчика.

Алфавітно-предметний покажчик – це допоміжний апарат, який становить алфавітний перелік предметних рубрик, що розкриває зміст відображених у систематичному каталозі документів із зазначенням відповідних класифікаційних індексів. Алфавітно-предметний покажчик дає відомості про наявність у систематичному каталозі літератури про окремі питання та предмети й полегшує її розвідку. Картки в покажчику розміщено в порядку алфавіту назв галузей знання, наукових дисциплін, явищ, процесів, подій тощо. До алфавітно-предметного покажчика слід звертатися в тому випадку, коли невідомо, у якому розділі систематичного каталогу зібрано бібліографічні записи на документи або проблеми, що зацікавили читача.

Систематичний каталог розкриває бібліотечний фонд за змістом і дозволяє читачеві знаходити документи з конкретного питання або теми, тобто його призначено для пошуку за тематичними запитам.

Усі картки в ньому розташовують у системі галузей знань, залежно від змісту книг. Основа систематичного каталогу – галузь знання. Бібліографічні записи групують за великими розділами, які розподіляють на більш дрібні підрозділи в межах цієї галузі знання. Усі розділи пов'язано між собою логічною послідовністю, і більш докладний їхній розподіл спрямовано від загальних питань до окремих, більш вузьких, конкретних.

Будь-який документ, що надійшов до бібліотеки, знаходить своє відображення у відповідному розділі систематичного каталогу. Систематичне розташування матеріалу сприяє цілеспрямованому вибору документів, найбільш повному задоволенню читацьких запитів.

Від алфавітного каталогу систематичний каталог відрізняється тим, що в кожному з його розділів відображено документи з питань цієї галузі, а місцезнаходження документа зазначено на лицьовій стороні картки, а не на зворотній.

Картки всередині розділу згруповано за науково обґрунтованою системою співвідношень понять, явищ, предметів. Завдяки такій структурі, систематичний каталог не тільки дозволяє читачеві знайти потрібні документи, познайомитися з новими виданнями на задану тему, а й звертає його увагу на документи суміжного, розділу. Кожен розділ систематичного каталогу, незалежно від ступеня розподілу й кількості карток, що містяться в ньому, має своє цифрове, літерне або літерно-цифрове позначення – індекс. Індекс у поєднанні з авторським знаком становлять шифр документа. На рис. 14 показано значення анотаційної картки.

Приклад оформлення вихідних відомостей на звороті титульного аркуша:

¹ У бібліографічних виданнях не подають

Рис. 14. Значення анотаційної картки

Індекс "Ч 75" позначає розділ систематичного каталогу "Бібліографія", а індекс "І 305" – авторський знак. Шифр проставляють на титульному аркуші документа, на його обкладинці, на каталожній картці та стелажках, де зберігають документи у фонді бібліотеки. Шифр – це адреса документа на полиці фондосховища.

Довідковий апарат бібліотеки містить, крім каталогів, різні картотеки. Картотека в перекладі з грецької означає "вмістилище, ящик", у сучасному значенні картотека – це систематизоване зібрання карток із будь-яких відомостей, матеріалів.

Систематична картотека статей – це вид бібліографічного посібника, реалізованого в картковій формі. Її призначення – розкрити зміст журналів, збірників та видань, що продовжуються, у яких найбільш оперативно висвітлено досягнення науки, техніки, культури, актуальні питання суспільного життя. Можна сказати, що систематична картотека статей є продовженням систематичного каталогу, а з деяких питань – єдиним джерелом пошуку інформації, яка ще не знайшла відображення в монографічних працях. Про це потрібно пам'ятати, якщо необхідно розшукати документи по-новому, неопрацьовані питання або шукати інформацію про будь-яку подію сучасності.

Структура систематичної картотеки статей аналогічна структурі систематичного каталогу, але відрізняється більш детальною деталізацією матеріалу всередині рубрик, оскільки за новими й перспективними темами картотека відображає більший обсяг матеріалу, ніж систематичний каталог.

В основі систематизації матеріалів у систематичній картотеці статей лежить та ж схема класифікації, що і в систематичному каталозі. Тому систематична картотека статей не має свого власного алфавітно-предметного покажчика, індекс для систематичного каталогу буде збігатися з індексом для систематичної картотеки статей.

4. Використовуючи інформацію, отриману в результаті виконання пунктів 1 – 3, здійснити пошук п'яти наукових видань за вибраним фахом і підготувати звіт про виконану роботу.

Практичне заняття 4

Інформаційний центр Європейського Союзу та Центр інноваційних знань Світового банку в Україні

Мета роботи – ознайомлення із призначенням та особливостями роботи Інформаційного центру Європейського Союзу та Центру інноваційних знань Світового банку в Україні.

Ця навчальна тема сприяє формуванню таких **компетентностей відповідно до** Національної рамки кваліфікації:

знання:

розрізняти цільове призначення Інформаційного центру Європейського Союзу та Центру інноваційних знань Світового банку в Україні;

уміння:

здійснення ефективного пошуку публікацій із питань функціонування ЄС та Світового банку;

комунікації:

обґрунтування вибору необхідної літератури з інформаційних ресурсів Інформаційного центру Європейського Союзу та Центру інноваційних знань Світового банку в Україні для навчання за вибраним фахом;

автономність і відповідальність:

пошук необхідної літератури з інформаційних ресурсів Інформаційного центру Європейського Союзу та Центру інноваційних знань Світового банку в Україні для навчання за обраним фахом.

Хід роботи

1. Вивчення призначення та характеру роботи Інформаційного центру Європейського Союзу.

Інформаційний центр Європейського Союзу діє на базі Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця із квітня 2009 року. Метою центру є поширення інформації про Європейський Союз (ЄС) і його політику серед широкого кола зацікавлених осіб та здобувачів вищої школи.

Інформаційний фонд центру регулярно поповнюють офіційними виданнями інституцій та установ ЄС, на постійній основі отримують

європейські періодичні видання. У фонді наявні численні статистичні дані щодо різних галузей та напрямів діяльності Євросоюзу. У центрі зібрано електронні варіанти офіційних видань ЄС.

Інформаційні послуги центру містять:

вільний доступ до матеріалів центру;

сприяння пошуку через тематичну картотеку видань;

користування електронним каталогом;

надання рекомендацій щодо інформаційних ресурсів Європейського Союзу та його установ.

На рис. 15 показано сторінку Інформаційного центру Європейського Союзу.

Рис. 15. Сторінка Інформаційного центру Європейського Союзу

Загалом Інформаційний центр Європейського Союзу виконує такі завдання:

отримання та опрацювання документів, які видає та поширює Офіс офіційних публікацій ЄС;

надання інформації про основні напрями діяльності ЄС, його проекти та програми;

сприяння доступу до електронних мереж і сайтів ЄС.

Інформацію щодо різних аспектів функціонування ЄС надають безпосередньо в центрі.

2. Ознайомлення з місією та особливостями освітньої діяльності Центру інноваційних знань Світового банку в Україні.

На базі Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця функціонує Центр інноваційних знань Світового банку в Україні, створений для надання громадськості інформації про Групу Світового банку, проєкти та програми, що фінансує банк, а також широкий спектр досліджень із різноманітних проблем розвитку.

Центр інноваційних знань діє відповідно до політики Світового банку щодо розкриття інформації про свою діяльність та відкритого доступу до документів.

Послуги Центру інноваційних знань Світового банку в Україні безкоштовні. Здобувачі вищої освіти мають змогу користуватися електронними ресурсами групи Світового банку та мають доступ до публікацій банку та інших матеріалів із питань розвитку.

На рис. 16 наведено сторінку публікацій Світового банку в Україні.

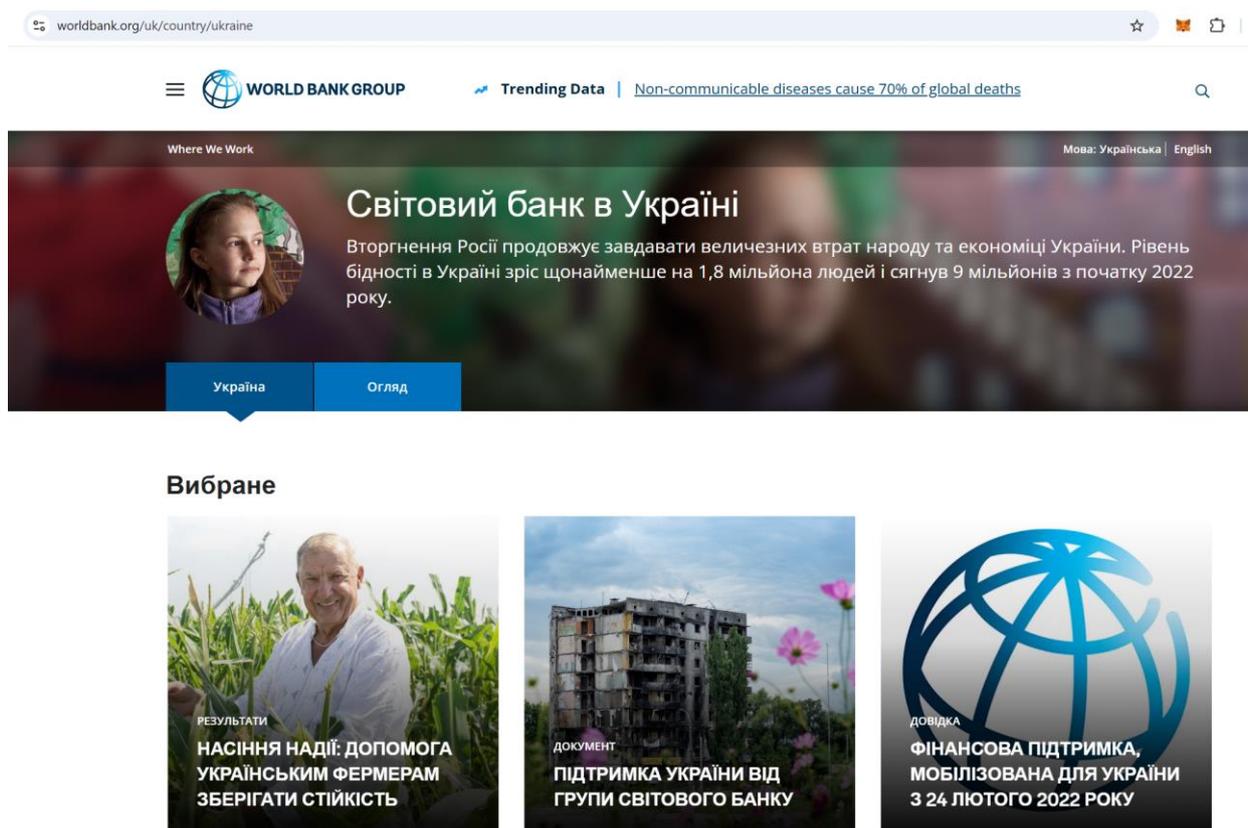

Рис. 16. Сторінка публікацій Світового банку в Україні

Електронні ресурси Світового банку містять:
показники світового розвитку (*World Development Indicators, WDI*);
фінансування глобального розвитку (*Global Development Finance, GDF*);

електронну бібліотеку Світового банку (www.worldbank.org/elibrary, login: khneu, password: khneu);

річний звіт Світового банку (*World Development Report*).

На рис. 17 показано сторінку економічних досліджень Світового банку.

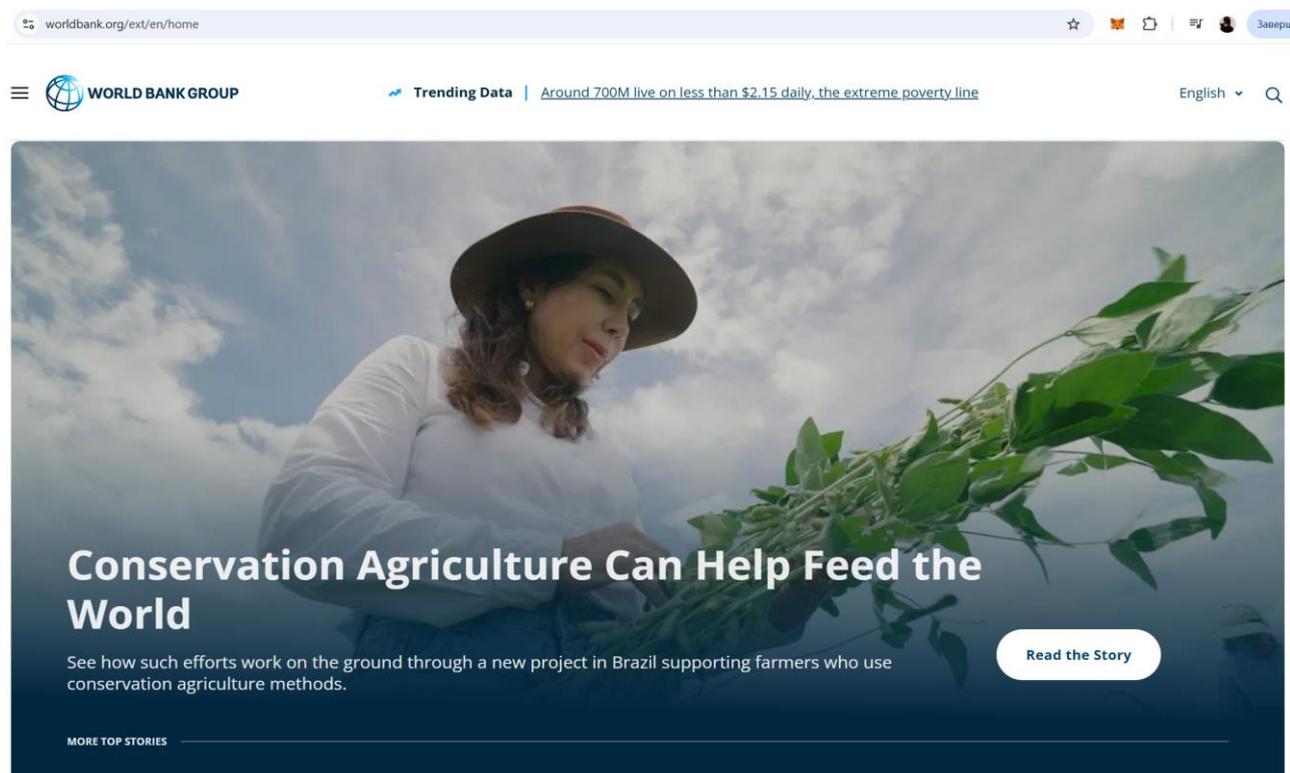

Рис. 17. Сторінка економічних досліджень Світового банку

Інші публікації Світового банку містять:

публікації із глобальних проблем розвитку, економічної та соціальної політики, боротьби з бідністю;

дослідження з окремих країн;

економічні дослідження за секторами, які містять макроекономічний аналіз економіки України, аналіз розвитку окремих секторів і висвітлюють інші питання (оцінювання рівня бідності тощо);

документи з оцінювання впливу проектів Світового банку на навколишнє середовище.

3. Здійснити цільовий аналіз публікацій, що надає Інформаційний центр Європейського Союзу та Центр інноваційних знань Світового банку в Україні.

Практичне заняття 5

Оцінювання рівня креативності здобувачів вищої освіти

Мета роботи – ознайомлення з методами діагностики та оцінювання рівня креативності, розвиток умінь аналізувати креативні прояви здобувачів вищої освіти та інтерпретувати результати за допомогою валідних методик.

Ця навчальна тема сприяє формуванню таких **компетентностей відповідно до** Національної рамки кваліфікації:

знання:

розуміння сутності поняття "креативність";

знання методик діагностики креативності (наприклад, тест Торренса, опитувальники, асоціативні тести тощо);

ознайомлення з критеріями та рівнями розвитку креативного мислення;

уміння:

застосовувати діагностичні методи для виявлення рівня креативності;

аналізувати результати тестування, здійснювати порівняльний аналіз;

комунікації:

аргументовано інтерпретувати результати діагностики;

формулювати висновки про рівень і динаміку розвитку креативності.

Хід роботи

1. Ознайомлення з поняттям креативності та підходами до її вимірювання.

Креативність (творче мислення) розглядають як здатність продукувати нові, нестандартні ідеї, знаходити оригінальні рішення та асоціації. У сучасній психолого-педагогічній літературі виокремлюють такі аспекти креативності:

вербальна креативність;

образна креативність;

соціальна креативність;
емоційно-чуттєва креативність.

Креативність – (від лат. creatio – створення) – це творча, новаторська діяльність; новітній термін, яким окреслюють творчі здібності індивіда, що характеризуються здатністю до продукування принципово нових ідей і що входять в структуру обдарованості як незалежний фактор.

Під креативністю розуміють відносно стійку інтегральну характеристику особистості, що відображає її відкритість новому досвіду, готовність іти на розумний ризик, уміння знаходити оригінальне рішення в нестандартній ситуації та творче ставлення до дійсності. Таке розуміння сутності креативності дозволяє виокремити її структуру, що містить мотиваційний, когнітивно-діяльнісний і творчий компоненти. Специфічними властивостями креативної особистості є оригінальність, спроможність, валідність, адекватність завданню.

Основним засобом вирішення завдання розвитку креативності здобувача вищої освіти навчально-пізнавальна діяльність як елемент цілісного процесу навчання, що становить цілеспрямовану, систематично організовану, керовану ззовні або самостійну взаємодію здобувача вищої освіти з навколишньою дійсністю, результатом якої є оволодіння ним на рівні відтворення або творчості системою наукових знань і способами здійснення професійної діяльності.

2. Ознайомлення з методиками діагностики креативності.

Найбільш поширеними інструментами є:

Тест Торренса на креативне мислення – оцінює гнучкість, оригінальність, плавність та розробленість мислення.

Метод "Незакінчені речення" – активізує асоціативне мислення.

Метод вільних асоціацій – оцінює дивергентність мислення.

Анкетування (самооцінка креативності) – дозволяє виявити рівень самоусвідомлення творчого потенціалу.

Здобувачі вищої освіти ознайомлюються з кожною методикою, аналізують приклади виконання.

3. Використовуючи інформацію, отриману в результаті виконання пунктів 1 і 2, дати відповіді на запитання анкети з оцінювання рівня креативності здобувачів вищої освіти.

Практичне заняття 6

Пошукові системи та аналіз сайтів

Мета роботи – ознайомитися з пошуковими системами, методами проведення аналізу сайтів та методами пошуку, здійснити пошук.

Хід роботи

1. Ознайомитися з пошуковими системами. Обрати 5 – 7 пошукових систем: як українських, так і закордонних. Наприклад, Meta та Bing. За результатами аналізу скласти табл. 3.

Таблиця 3

Аналіз пошукових систем

№ з/п	Назва пошукової системи	Можливості
1	Meta Посилання: META – Новини, Пошта на порталі META	...

2. Робота з пошуковими системами. За допомогою пошукових систем виконати пошук спеціальності G20 "Видавництво та поліграфія" та освітньо-професійна програма (ОПП) "Технологія електронних мультимедійних видань" та споріднені ОПП цієї спеціальності. Визначити заклад вищої освіти (ЗВО), де цю спеціальність викладають. Визначити назву кафедри, де цю спеціальність та освітньо-професійну програму викладають. За результатами аналізу скласти табл. 4. Виконати пошук 4–8-ми спеціальностей та ОПП – як вітчизняних, так і закордонних. Для закордонних вказати місто розташування ЗВО. Назва спеціальності та ОПП закордонних може відрізнятися від назв вітчизняних.

Пошук спеціальності та освітньо-професійної програми

№ з/п	Спеціальність та освітньо-професійна програма	ЗВО	Кафедра
1	G20 "Видавництво та поліграфія". ОПП "Технологія електронних мультимедійних видань"	ХНЕУ ім. С. Кузнеця (Україна, Харків)	Мультимедійних систем і технологій (МСіТ)
...

3. Аналіз сайтів. Використовуючи результати, отримані в п. 2 лабораторної роботи, провести аналіз сайтів спеціальності та кафедр, на яких викладають цю спеціальність. Для оцінювання сайтів використовувати як суб'єктивні, так і об'єктивні оцінки та судження. Наприклад, зручність користування та читабельності, недоліки та переваги. Дайте рекомендації з оформлення кожного сайту, для якого виконано аналіз. Результат аналізу оформити у вигляді табл. 5.

Таблиця 5

Результати аналізу

№ з/п	Спеціальність та освітньо-професійна програма	Переваги	Недоліки	Рекомендації
1	G20 "Видавництво та поліграфія". ОПП "Технологія електронних мультимедійних видань" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (Україна, Харків) https://ksit.hneu.edu.ua			
2	

За результатами лабораторної роботи скласти:

1. Звіт у форматі Word (усі пункти), дотримуючись вимог оформлення.

2. Презентацію за п. 2 і 3, дотримуючись вимог оформлення. Надати окремі слайди для кожної спеціальності (з п. 2) та надати переваги, недоліки та рекомендації до кожної ОПП.

Зміст повинен містити титульний аркуш, мету лабораторної роботи.

Хід роботи

До усіх пунктів лабораторної роботи повинні бути скриншоти виконання завдань (команди виконання) та опис.

Висновок.

Вимоги оформлення змісту (форматування).

Поля усі по 2 см.

Гарнітура Arial або Times New Roman, кг. 14 пт.

Інтерліньяж (множник) 1,2.

Абзацний відступ – 1,25 см (не використовувати пробіли та табуляцію).

Вирівнювання: заголовку – по центру, основного тексту – по ширині, підписи до рисунку – по центру.

Розміщення рисунків – по центру (врозріз).

Абзаци не повинні мати відступи до та після абзацу.

Титульний аркуш повинен бути оформлений за зразком лабораторної роботи 2. Відступи не повинні бути оформлені пробілами та табуляцією.

Запланувати анімацію та переходи до окремих слайдів. Додати анімацію за допомогою команди меню Анімація / Додати анімацію. Відслідковувати темп здійснення анімації та переходів з інформацією на слайді. Відслідковувати темп зміни слайдів з доповіддю.

Оцінювання лабораторних робіт та практичних занять

Університет використовує 100-бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти під час лабораторних занять з цієї дисципліни проводять за критеріями, поданими у табл. 6.

Критерії оцінювання лабораторних та практичних робіт

Контрольні заходи	Максимальна кількість балів	Критерії оцінювання	
1	2	3	
Виконання та захист лабораторної роботи 1	10	0	Роботу не виконано або вона повністю відсутня
		1	Роботу здано, але: виконано частково; грубі помилки у теорії чи практиці; відсутнє оформлення або не відповідає вимогам
		2	Роботу здано, але: виконано частково; відсутнє оформлення або не відповідає вимогам
		3	Мінімальне виконання: завдання виконане неповністю; є суттєві помилки в аналізі; відсутнє пояснення результатів; оформлення недбале
		4	Мінімальне виконання: завдання виконане неповністю; є суттєві помилки в аналізі; відсутнє пояснення результатів
		5	Задовільний рівень: виконано основну частину завдання; є помилки, але результат загалом правильний; пояснення неповні або поверхові; оформлення частково відповідає вимогам
		6	Задовільний рівень: виконано основну частину завдання; є помилки, але результат загалом правильний
		7	Хороший рівень: завдання виконане повністю; незначні помилки або недоліки; пояснення достатньо чіткі; оформлення здебільшого відповідає вимогам; студент орієнтується в матеріалі
		8	Хороший рівень: завдання виконане повністю; незначні помилки або недоліки; пояснення достатньо чіткі

1	2	3	
		9	Дуже хороший рівень: завдання виконане повністю й правильно; обґрунтовані пояснення; правильне оформлення; здобувач вищої освіти дає вичерпні відповіді на додаткові питання викладача
		10	Відмінний рівень: робота містить вичерпні пояснення, приклади, критичні зауваги, здобувач вищої освіти здатен відповісти на додаткові питання
Виконання та захист лабораторної роботи 2	10	0	Роботу не виконано або вона повністю відсутня
		1	Роботу здано, але: виконано частково; грубі помилки у теорії чи практиці; відсутнє оформлення або не відповідає вимогам
		2	Роботу здано, але: виконано частково; відсутнє оформлення або не відповідає вимогам
		3	Мінімальне виконання: завдання виконане неповністю; є суттєві помилки в аналізі; відсутнє пояснення результатів; оформлення небале
		4	Мінімальне виконання завдання: завдання виконане неповністю; є суттєві помилки в аналізі; відсутнє пояснення результатів
		5	Задовільний рівень: виконано основну частину завдання; є помилки, але результат загалом правильний; пояснення неповні або поверхові; оформлення частково відповідає вимогам
		6	Задовільний рівень: виконано основну частину завдання; є помилки, але результат загалом правильний
		7	Хороший рівень: презентація має чітку структуру, форматування загалом правильне, є незначні недоліки
		8	Хороший рівень: презентація має чітку структуру, форматування загалом правильне, є незначні недоліки, пояснення достатньо чіткі

1	2	3	
		9	Дуже хороший рівень: презентація логічна, текст грамотно структурований, форматування правильне
		10	Відмінний рівень: текст повністю відповідає темі, оформлений за правилами, демонструє творчий підхід
Виконання та захист лабораторної роботи 3	10	0	Роботу не виконано або вона повністю відсутня
		1	Роботу здано, але: виконано частково; грубі помилки у використанні принципів дизайну; відсутнє оформлення або не відповідає вимогам
		2	Роботу здано, але: виконано частково; грубі помилки у використанні принципів дизайну; відсутнє оформлення або не відповідає вимогам
		3	Мінімальне виконання завдання: виконане повністю; є суттєві помилки у кодї / розрахунках / аналізі; відсутнє пояснення результатів; оформлення недбале
		4	Мінімальне виконання завдання: продемонстровано лише окремі елементи дизайну, загальний вигляд недбалий
		5	Задовільний рівень: виконано основну частину завдання; використано основні принципи дизайну, але наявні неточності або переваженість
		6	Задовільний рівень: виконано основну частину завдання; є помилки, але результат загалом правильний
		7	Хороший рівень: завдання виконане повністю; незначні помилки або недоліки; пояснення достатньо чіткі; оформлення здебільшого відповідає вимогам; здобувач вищої освіти орієнтується в матеріалі
		8	Хороший рівень: завдання виконане повністю; незначні помилки або недоліки; пояснення достатньо чіткі; презентацію оформлено згідно з базовими правилами дизайну

1	2	3	
		9	Дуже хороший рівень: завдання виконане повністю й правильно; обґрунтовано пояснення; правильне оформлення; дотримано більшості правил композиції, кольорів і шрифтів, робота виглядає професійно
		10	Презентація відповідає принципам дизайну, має естетичний вигляд, демонструє креативність
Виконання та захист лабораторної роботи 4	20	0	Роботу не виконано або повністю відсутня
		2	Роботу здано, але: відеоролик виконаний частково; грубі помилки у змісті ролику; відсутнє оформлення або не відповідає вимогам
		4	Роботу здано, але: виконано частково; відсутнє оформлення або не відповідає вимогам
		6	Мінімальне виконання: завдання виконано неповністю; відео відображає тему, але має проблеми зі структурою та якістю оформлення
		8	Мінімальне виконання: завдання виконано неповністю; відео відображає тему, але має проблеми зі структурою та якістю оформлення
		10	Задовільний рівень: виконано основну частину завдання; є помилки, але результат загалом правильний; пояснення неповні або поверхові; оформлення частково відповідає вимогам
		12	Задовільний рівень: виконано основну частину завдання; є помилки, але результат загалом правильний; використано базові мультимедійні засоби
		14	Хороший рівень: завдання виконано повністю; незначні помилки або недоліки; пояснення достатньо чіткі; використано базові мультимедійні засоби, є незначні технічні помилки

1	2	3	
		16	Хороший рівень: завдання виконано повністю; незначні помилки або недоліки; пояснення достатньо чіткі; чітка структура, креативне оформлення, правильне використання мультимедіа
		18	Дуже хороший рівень: завдання виконано повністю й правильно; обґрунтовано пояснення; правильне оформлення; чітка структура, креативне оформлення, правильне використання мультимедіа
		20	Відео повністю відповідає завданню, висока якість монтажу, креативність та інтеграція змісту. Здобувач вищої освіти дав правильні відповіді на запитання за цими задачах, а також на три контрольних запитання (відповіді можуть бути із несуттєвими недоліками)
Виконання та захист практичної роботи 1	10	0	Роботу не виконано або вона повністю відсутня
		1	Роботу здано, але: вона виконана частково; грубі помилки у теорії чи практиці; відсутнє оформлення або не відповідає вимогам
		2	Роботу здано, але: вона виконана частково; відсутнє оформлення або не відповідає вимогам
		3	Мінімальне виконання: завдання виконане неповністю; наведено окремі особливості освітнього процесу, але є суттєві помилки; пояснення нечіткі
		4	Мінімальне виконання: завдання виконане неповністю; є помилки у викладенні; відсутнє обґрунтування чи аналіз
		5	Задовільний рівень: виконано основну частину завдання; є помилки, але результат загалом правильний; розкрито основні аспекти освітнього процесу, але є недоліки у поясненнях
		6	Задовільний рівень: виконано основну частину завдання; є помилки, але результат загалом правильний

1	2	3	
		7	Хороший рівень: завдання виконане повністю; незначні помилки або недоліки; пояснення достатньо чіткі; оформлення здебільшого відповідає вимогам; здобувач вищої освіти орієнтується в матеріалі
		8	Хороший рівень: завдання виконане повністю; незначні помилки або недоліки; наведено чіткі характеристики особливостей освітнього процесу, приклади доречні
		9	Дуже хороший рівень: завдання виконане повністю й правильно; обґрунтовано пояснення; правильне оформлення; здобувач вищої освіти дає вичерпні відповіді на додаткові питання викладача
		10	Відмінний рівень: вичерпний опис, коректні пояснення, наведені приклади та власні висновки
Виконання та захист практичної роботи 2	10	0	Роботу не виконано або вона повністю відсутня
		1	Роботу здано, але: виконано частково; грубі помилки у теорії чи практиці; відсутнє оформлення або не відповідає вимогам; грубі помилки у визначенні елементів навчального плану
		2	Роботу здано, але: вона виконана частково; відсутнє оформлення або не відповідає вимогам
		3	Мінімальне виконання: завдання виконане неповністю; наведено окремі елементи плану, але пояснення з помилками; аналіз слабкий, оформлення недбале
		4	Мінімальне виконання завдання: завдання виконано неповністю; структуру навчального плану описано частково; відсутній висновок щодо навантаження; відсутнє пояснення результатів
		5	Задовільний рівень: виконано основну частину завдання; структуру описано загалом правильно, є недоліки в аналізі; оформлення частково відповідає вимогам

Продовження табл. 6

1	2	3	
		6	Задовільний рівень: виконано основну частину завдання; роботу виконано правильно, але без достатньої деталізації; аналіз поверхневий
		7	Хороший рівень: завдання виконано повністю; незначні помилки або недоліки; пояснення достатньо чіткі; оформлення здебільшого відповідає вимогам; здобувач вищої освіти орієнтується в матеріалі
		8	Хороший рівень: завдання виконане повністю; незначні помилки або недоліки; чіткий опис плану, аналіз навантаження аргументований; незначні неточності
		9	Дуже хороший рівень: завдання виконане повністю й правильно; обґрунтовані пояснення; правильне оформлення; логічна робота, наведено приклади з навчального плану, правильні висновки
		10	Відмінний рівень: робота вичерпна, чіткий аналіз навантаження здобувача вищої освіти, зроблено узагальнення й пропозиції. Здобувач вищої освіти дав правильні відповіді на запитання за цими завданнями, а також на три контрольних запитання (відповіді можуть бути із несуттєвими недоліками)
Виконання та захист практичної роботи 3	10	0	Роботу не виконано або вона повністю відсутня
		1	Роботу здано, але: виконано частково; грубі помилки у теорії чи практиці; відсутнє оформлення або не відповідає вимогам; немає опису сервісів бібліотеки
		2	Роботу здано, але: виконано частково; відсутнє оформлення або не відповідає вимогам
		3	Мінімальне виконання: завдання виконано неповністю; описано лише окремі послуги; відсутні пояснення щодо їх значення; оформлення недбале

1	2	3	
		4	Мінімальне виконання: завдання виконане неповністю; структуру бібліотеки наведено частково; опис поверхневий; відсутнє пояснення результатів
		5	Задовільний рівень: виконано основну частину завдання; є помилки, але результат загалом правильний; пояснення неповні або поверхові; оформлення частково відповідає вимогам
		6	Задовільний рівень: виконано основну частину завдання; є помилки, але результат загалом правильний
		7	Хороший рівень: завдання виконане повністю; незначні помилки або недоліки; охарактеризовано структуру, наведено приклади сервісів, є аналіз, але з незначними недоліками; здобувач вищої освіти орієнтується в матеріалі
		8	Хороший рівень: завдання виконане повністю; робота чітка, сервіси бібліотеки пояснені правильно, є приклади їхнього застосування; пояснення достатньо чіткі
		9	Дуже хороший рівень: завдання виконано повністю й правильно; обґрунтовано пояснення; правильне оформлення; студент дає вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача
		10	Відмінний рівень: робота вичерпна, наведено всі аспекти роботи бібліотеки, пояснення чіткі та аргументовані
Виконання та захист практичної роботи 4	10	0	Роботу не виконано або вона повністю відсутня
		1	Роботу здано, але: вона виконана частково; грубі помилки у теорії; відсутнє оформлення або не відповідає вимогам
		2	Роботу здано, але: вона виконана частково; відсутнє оформлення або не відповідає вимогам; відсутні приклади чи порівняння

1	2	3	
		3	Мінімальне виконання: завдання виконано неповністю; наведено лише основні факти без пояснень; аналіз відсутній; оформлення недбале
		4	Мінімальне виконання: завдання виконано неповністю; описано лише окремі функції центрів; відсутні висновки; відсутнє пояснення результатів
		5	Задовільний рівень: виконано основну частину завдання; є помилки, але результат загалом правильний; пояснення неповні або поверхові; оформлення частково відповідає вимогам
		6	Задовільний рівень: виконано основну частину завдання; є помилки, але результат загалом правильний
		7	Хороший рівень: завдання виконано повністю; незначні помилки або недоліки, робота повна, є аналіз діяльності центрів, зроблено базове порівняння; оформлення здебільшого відповідає вимогам; здобувач вищої освіти орієнтується в матеріалі
		8	Хороший рівень: завдання виконане повністю; незначні помилки або недоліки; пояснення достатньо чіткі; чіткий опис, аргументовані висновки, вдале порівняння
		9	Дуже хороший рівень: завдання виконано повністю й правильно; обґрунтовано пояснення; правильне оформлення; логічно викладено матеріал, наведено приклади діяльності, порівняння обґрунтовані; здобувач вищої освіти дає вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача
		10	Відмінний рівень: робота вичерпна, подано детальний аналіз, зроблено власні висновки та узагальнення
Виконання та захист практичної роботи 5	5	0	Роботу не виконано або вона повністю відсутня
		1	Роботу здано, але: вона виконана частково; поверхове виконання, суттєві помилки

Закінчення табл. 6

1	2	3	
		2	Роботу здано, але: вона виконана частково; відсутнє оформлення або не відповідає вимогам
		3	Часткове виконання: завдання виконане неповністю; базові пояснення без прикладів; оформлення недбале
		4	Завдання виконане повністю; незначні помилки або недоліки; пояснення достатньо чіткі; хороший рівень, креативність частково продемонстрована
		5	Відмінний рівень: завдання виконане повністю й правильно; обґрунтовані пояснення; правильне оформлення; здобувач вищої освіти дає вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача
Виконання та захист практичної роботи 6	5	0	Роботу не виконано або вона повністю відсутня
		1	Роботу здано, але: вона виконана частково; грубі помилки у теорії чи практиці; відсутнє оформлення або не відповідає вимогам
		2	Роботу здано, але: вона виконана частково; відсутнє оформлення або не відповідає вимогам
		3	Часткове виконання: завдання виконане неповністю; базові пояснення без прикладів; оформлення недбале
		4	Завдання виконане повністю; незначні помилки або недоліки; пояснення достатньо чіткі; хороший рівень, креативність частково продемонстровано
		5	Відмінний рівень: завдання виконане повністю й правильно; обґрунтовані пояснення; правильне оформлення; здобувач вищої освіти дає вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача
Разом	100		

Підсумковий контроль знань та компетентностей здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюють на підставі проведення

заліку, завданням якого є перевірка розуміння здобувачем вищої освіти програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Здобувача вищої освіти слід вважати атестованим, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової / семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 60.

Підсумкову оцінку з навчальної дисципліни розраховують з урахуванням балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

Максимальна кількість балів за лабораторні роботи подано в табл. 7 і 8.

Таблиця 7

Кількість балів за лабораторні роботи

Лабораторна робота	Максимальний бал
Лабораторна робота 1. Головні засади організації освітнього процесу в університеті	10
Лабораторна робота 2. Підготовка текстової частини презентації (MS PowerPoint) відповідно до зібраної інформації. Основи форматування тексту	10
Лабораторна робота 3. Загальні принципи дизайну на прикладі презентацій. Робота з презентацією в цілому і з окремими слайдами	10
Лабораторна робота 4. Ознайомлення з науковою, міжнародною діяльністю ХНЕУ ім. С. Кузнеця та кафедри мультимедійних систем і технологій. Створення відеоролика	20
Усього балів за лабораторні роботи	50

Кількість балів за практичні заняття

Практичні заняття	Кількість балів
Практичне заняття 1. Особливості здійснення освітнього процесу у вищому навчальному закладі	10
Практичне заняття 2. Структура навчального плану навантаження здобувача вищої освіти	10
Практичне заняття 3. Структура та особливості роботи бібліотеки Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця	10
Практичне заняття 4. Інформаційний центр Європейського Союзу та Центр інноваційних знань Світового банку в Україні	10
Практичне заняття 5. Оцінювання рівня креативності здобувачів вищої освіти	5
Практичне заняття 6. Пошукові системи та аналіз сайтів	5
Усього балів за практичні заняття	50
Разом за лабораторні і практичні заняття здобувач вищої освіти може отримати 100 балів	100

Рекомендована література

1. Бадюк Ю. В. Електронні навчально-методичні комплекси для реалізації самостійної роботи студентів в умовах інформаційного освітнього середовища / Ю. В. Бадюк // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. – 2015. – № 130. – С. 13–15.

2. Інформація та документація. Видання. Вихідні відомості : ДСТУ 4861:2007 (ISO 8:1977, NEQ; ISO 1086:1991, NEQ; ISO 7275:1985, NEQ). – [Чинний від 2009-01-01]. – Київ : Держспоживстандарт України, 2009. – 47 с.

3. Інформація та документація. Видання інформаційні. Загальні вимоги : ДСТУ 4826:2007. Вперше (зі скасуванням ГОСТ 7.23-80). – [Чинний від 2009-01-01]. – Київ : Держспоживстандарт України, 2009. – 27 с.

4. Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять : ДСТУ 3017:2015. – На заміну ДСТУ 3017-95. – Чинний від 2016-07-01. – Київ : Держспоживстандарт України, 2016. – 42 с.

5. Інформація та документація. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках : ДСТУ 7152:2020 (ISO 8:2019, NEQ; ISO 18:1981, 100 NEQ; ISO 215:1986, NEQ). – Зі скасуванням ДСТУ 7152:2010. – [Чинний від 2021-03-01]. – Київ : Держспоживстандарт України, 2022. – 16 с.

6. Павлиш В. А. Основи інформаційних технологій і систем: навчальний посібник / В. А. Павлиш, Л. К. Гліненко. – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2021. – 500 с.

7. Положення про організацію освітнього процесу у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця (нова редакція) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.hneu.edu.ua/content/documents/431/43045/Attaches/polozhennya-pro-organizatsiyu-osvitnogo-protsesu-u-hneu.pdf>.

8. Порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за накопичувальною бально-рейтинговою системою в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця (нова редакція) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.hneu.edu.ua/content/documents/431/43045/Attaches/poryadok-otsinyuvannya-rezultativ-navchannya-zdobuvachiv-vo.pdf>.

9. Про авторське право і суміжні права : Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2023. – № 57. – Ст. 166.

10. Hrabovskyi Y. Methodology for designing a mobile application for people with an active lifestyle / Y. Hrabovskyi, P. Kots // Поліграфія і видавнича справа. – 2022. – № 2 (84). – С. 22–35.

11. Hrabovskyi Y. The methodology of developing a mobile application design for creating a genealogical tree / Y. Hrabovskyi, Yu Brusiltseva // Поліграфія і видавнича справа. – 2022. – № 1 (83). – С. 66–78.

Зміст

Вступ.....	3
Лабораторна робота 1. Головні засади організації освітнього процесу в університеті	6
Лабораторна робота 2. Підготовка текстової частини презентації (MS PowerPoint) відповідно до зібраної інформації. Основи форматування тексту	16
Лабораторна робота 3. Загальні принципи дизайну на прикладі презентацій. Робота з презентацією в цілому і з окремими слайдами	19
Лабораторна робота 4. Ознайомлення з науковою, міжнародною діяльністю ХНЕУ ім. С. Кузнеця та кафедри мультимедійних систем і технологій. Створення відеоролика	21
Практичне заняття 1. Особливості здійснення освітнього процесу у закладі вищої освіти.....	29
Практичне заняття 2. Структура навчального плану навантаження здобувача вищої освіти	33
Практичне заняття 3. Структура та особливості роботи бібліотеки Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця	36
Практичне заняття 4. Інформаційний центр Європейського Союзу та Центр інноваційних знань Світового банку в Україні.....	46
Практичне заняття 5. Оцінювання рівня креативності здобувачів вищої освіти.....	50
Практичне заняття 6. Пошукові системи та аналіз сайтів.....	52
Оцінювання лабораторних робіт та практичних занять.....	54
Рекомендована література.....	66

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

ВСТУП ДО ФАХУ

**Методичні рекомендації
до виконання лабораторних робіт
і практичних занять
для здобувачів вищої освіти
спеціальності G20 "Видавництво та поліграфія"
освітньої програми "Технології електронних
мультимедійних видань"
першого (бакалаврського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: **Пушкар** Олександр Іванович
Свічко Тетяна Олександрівна

Відповідальний за видання *О. І. Пушкар*

Редактор *В. О. Дмитрієва*

Коректор *В. О. Дмитрієва*

План 2025 р. Поз. № 126 ЕВ. Обсяг 69 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61165, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*